

Ὡς τώρα πῶς τὸ λάτρευα μόν' ἡ καρδιά μου ξέρει·
 Ὅσαις φοραῖς τὸ κύτταξα ἀμέσως ἡ πτωχῇ
 Ἐννοιῶθε σὰ παράπονο, σὰ κλαφερὸ ἀέρι
 Τὸ γλυκερὸ σου φίλημα μέσα της ν' ἀντηχῆ.

Ἄλλὰ ὁ χάρος ὁ σκληρὸς (τοῦ πρέπει τ' ὄνομά του)
 Μ' ἐκυνηγοῦσεν ἔκτοτε καὶ τώρα μὲ κρατεῖ.
 Σὰν ἔχει μέσα του κανεὶς τὸ σπέρμα τοῦ θανάτου
 Γιατί, Θεέ μου, ἔρωτα κι' ἀγάπη νὰ ζητῆ;

Λάβε λοιπὸν τὸ ἄνθος Σου, αὐτὸ τ' ἀγαπημένο,
 Ἄπο στεφάνι νεκρικὸ σὰ νάτανε παρμένο,
 Κι' ὡς μόνη χάρι, σὰν τὸ ὄθῃς, αὐτὸ θὰ σοῦ ζητήσω,
 Νὰ πῆς: «Ἄχ! πῶς μοῦ τ' ἄρπαξε, πῶς μοῦ τὸ στέλλει πίσω!»

ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ ΛΑΦΦΩΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ν. ΛΕΒΙΔΗΣ

τῆ 2 Μαΐου 1893 ἔτους ἀποθανὼν **Δημήτριος Ν. Λεβιδῆς** καταλέγεται ἐν τῇ σεπτῇ χορείᾳ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες, λήγοντος τοῦ Ἱεροῦ ἀγῶνος, πρῶτοι αὐτοὶ ἔθηκαν τὰ θεμέλια καὶ τὰς βάσεις τοῦ νεωτέρου Ἑλληνικοῦ Κράτους, ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν οὐδὲν σχεδὸν ἐν τῇ Πολιτείᾳ καὶ ἐν τῇ καθόλου διοικήσει ὑπῆρχε τὸ σταθερὸν καὶ τὸ κατὰ παράδοσιν, πάντα δὲ περίπου πρῶτον τότε ἐγίνοντο καὶ ἐμορφοῦντο. Τιμὴ μεγίστη καὶ εὐγνωμοσύνη ἀίδιος ὀφείλεται τοῖς οὕτω τότε μοχθησασιν, οἵτινες, μετὰ μακραιώνα καὶ ζοφεράν δουλείαν καὶ πόλεμον πολυετῆ τε καὶ καταστρεπτικώτατον, εὐρόντες καὶ παραλαβόντες τὸν τόπον ἐκ πυρὸς καὶ σιδήρου ἐρείπιον ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον, μετὰ πληθυσμοῦ μικροῦ καὶ οικονομικῶς καταστραφέντος, ἄνευ μέσων κατώρθωσαν νὰ συγκροτήσωσι, νὰ μορφώσωσι καὶ νὰ τελειοποιήσωσι τὰς ποικίλας ὑπηρεσίας τοῦ Κράτους. Ὁ ἀφ' ἡμῶν ὅμως ἀρτίως μεταστὰς παρουσιάζει ἐπὶ πλέον καὶ τοῦτο τὸ ἰδιάζον, ὅτι ἀποθανὼν ἐν γῆρα βαθυτάτῳ, ἐνδελεχῶς καὶ τελεσφόρως καὶ ἄνευ θορύβου ἐπὶ ἐξήκοντα καὶ ἐπέκεινα συναπτά ἔτη ὑπὲρ τε τοῦ Κράτους καὶ τῆς Κοινωνίας ἐιργάσθη, τότε δὲ μόνον ἀκριβῶς κατέπαυσεν ὑπηρετῶν, ὅτε μετ' ὀλίγας μόνον ὥρας ἐξέπνεεν, ὡς εἰ περιστοιχιζόντες αὐτὸν καὶ ἐπὶ ἀνηκέστῳ συμφορᾷ ὀλοφυρόμενοι ὑπάλληλοι τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων ἐνθυμοῦνται.

Καὶ σκοπὸς μὲν λοιπὸν τῶν σημειώσεων ἡμῶν τούτων δὲν εἶναι, ὡς ἐνίοτε οἱ βιογραφούντες συνειθίζουσι, νὰ πλάσωμεν ἐξαίφνης ὑπηρεσίας, μὴ παρασχεθείσας, ἢ καὶ τὰς παρασχεθείσας νὰ ὑπερτιμῶσωμεν. Θέλομεν ἄρα

συντόμως σημειώσει τινά περί τοῦ ἀνδρός ἀναμφισβήτητα, ἢ ἐξ ἐπισήμων ἐγγράφων προκύπτοντα, τήν παρά πάντων ὁμολογηθεῖσαν μετριοφροσύνην τοῦ τετελετηκότος σεβόμενοι, ὅστις οὐδέποτε περί τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ ὠμίλησε.

Γεννηθεὶς ἐν Ταταούλοις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν 1806 ἔτει, ἔζησεν ἔτη ἑπτὰ καὶ ὀγδοήκοντα. Ὅτε ἄρα ἐξεργάγη ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις ἦγε τὸ 15^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας, σπουδάζων ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τοὺς πρώτους τῶν ἐκεῖ λογίων Ἑλλήνων. Καὶ ὁ μὲν πατὴρ αὐτοῦ **Νικόλαος Λεβίδης**, ὁ καὶ **Τσαλίκης** ἐπικαλούμενος, λόγιος καὶ αὐτός, ἦν ἐκ τῶν προϋχόντων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ⁽¹⁾ καὶ ἐξ οἰκογενείας Βυζαντινῆς ἀρχαιοτάτης, ἢ δὲ μήτηρ ἦν ἐπίσης ἐκ τῶν λογίων γυναικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πολύγλωσσος καὶ μουσικὴ ἀρίστη. Τινὲς τῶν παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ σωζομένων ἰδιογράφων ἐπιστολῶν αὐτῆς εἰσι παράδειγμα καλλιλογίας τε καὶ φιλοπατρίας. Τριουτοτρόπως κατὰ τὸ 1819 ἔτος, τῇ 29 Ὀκτωβρίου, ἔγραφεν αὕτη ἐκ Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν εἰς Μολδοβλαχίαν προσωρινῶς μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῶν **Ἀλεξάνδρου** μεταβάντα σύζυγον τοὺς ἐξῆς ἐνδεικτικούς λόγους: «Τὸν Ἀλέξανδρον μητρικῶς εὐχμαι, περὶ τοῦ ὁποίου δὲν μὲ γράφετε παντελῶς » εἰς τί καταγίνεται. Εἰπέτε τον σὰς παρακαλῶ νὰ ἀρχίσῃ νὰ μεταφράξῃ » κανένα βίον ἀπὸ τὸν Πλούταρχον, καὶ μὲ κάθε κελάρασην νὰ μᾶς » στέλλῃ ἐδῶ τὰς μεταφράσεις, καὶ προστάξατέ τον νὰ μεταφράξῃ » καθ' ἡμέραν. . . »

Ὀλίγῳ μετὰ ταῦτα ἡ μήτηρ τοῦ Δημητρίου ἀπέθνησκε, καὶ πρὶν ἢ ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπανέλθωσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐκρήγνυται ἡ Ἐπανάστασις ὀρμητικὴ καὶ τὰ πάντα ἀνατρέπουσα. Κατὰ τὰς ἐν Κωνσταντινουπόλει φρικώδεις σφαγὰς καὶ εὐθὺς μετὰ τὸν ἀπαγχονισμόν τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ε', συλλαμβάνεται ἐν Κωνσταντινουπόλει, φθινότος τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου τοῦ 1821 ἔτους, καὶ ὁ πρὸς πατρός θεῖος τοῦ Δημητρίου, καὶ αὐτὸς **Δημήτριος Λεβίδης** ἢ καὶ **Τσαλίκης** καλούμενος, κατὰ Σουλτανικὴν δὲ διαταγὴν, ὡς ὢν μέλος τῆς Φιλικῆς Ἐταιρίας, αὐθαρρὲ ἀποκεφαλίζεται, μεταξὺ τῶν πρώτων ὑπὲρ ἐλευθερίας θυμάτων τριουτοτρόπως καταλεγόμενος.

(1) Δαπάνη αὐτοῦ εἶχεν ἐκδοθῆ ἤδη πρὸ τοῦ 1821 ἔτους *Γραμματικὴ* τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὣν δὲ καὶ *Εὐγενέστατος Ἄρχων Δικαιοφύλαξ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας* ἐν Κωνσταντινουπόλει, εἶχεν ἀναλάβει τὴν ἐκδοσιν τῶν ἀπάντων *Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου* πρὸς τοῦτο συνεργάζοντο αὐτῷ καὶ ὁ Πανιερώτατος Ἅγιος Μητροπολίτης Μολδαυίας κύριος Βενιαμῖν, ὁ Πανιερώτατος Ἅγιος Εἰρηνοπόλεως καὶ Βατοπαιδίου κύριος Γρηγόριος, ὁ εὐγενέστατος ἄρχων πρῶην μέγας Ποστέλνικος κύριος Δημήτριος Μάνος, ὁ εὐγενέστατος ἄρχων μέγας Ποστέλνικος κύριος Ἰακωβάκης Ῥίζος κλπ. (Ἴδετε περὶ τούτων «*Ἐρμῆν τὸν Λόγιον*» τοῦ 1820 ἔτους, σ. 79—82, καὶ σ. 84—86, ἐνθα καὶ ἔγραφον περὶ τούτων τοῦ Ἠγεμόνος τῆς Μολδαυίας τῆς 29 Νοεμβρίου 1819 ἔτους. ἔτι δὲ καὶ σ. 121—124 «*Ἐρμῶν τοῦ Λογίου*» τοῦ αὐτοῦ 1820 ἔτους). Δαπάνη αὐτοῦ ἐπίσης ἠγοράσθησαν τὰ εἰς τὰ ἔργα *Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου* πολυτίμητα *Σχόλια* τοῦ διδασκάλου τοῦ Γένους *Βαρδαλάχου*, ἀνέκδοτα εὐρισκόμενα παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ Λεβίδου.

Ἡ ἔκτοτε χήρα αὐτοῦ **Ταράτσα Δ. Λεβίδου** ζῆ εἰσέτι, ὑπερεκατοντοῦτις, ἐν Ἀθήναις. Τὸ πτώμα αὐτοῦ ἀκέφαλον ἀναρτᾶται πρὸ τῆς θύρας τινὸς τῶν μεγάρων τῆς οικογενείας, σωζομένου εἰσέτι, αἱ οικογένεια τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ βίβη ὑπὸ τοῦ ἐκμανέντος ὄχλου ἐκβάλλονται τῆς οἰκίας, πάντα τὰ ἐν αὐτῇ διαρπάζονται⁽¹⁾ καὶ ἡ περιουσία ἀπασα δημεύεται.

Τουτοτρόπως ὁ οἶκος διεσκορπίσθη. Καὶ ὁ μὲν πρὸς πατὸς ἕτερος θεῖος τοῦ **Δημητρίου Σταμάτιος**, ζητηθεὶς καὶ αὐτός, ὡς **Φιλικός**, ὑπὸ τῆς ἐξουσίας, καὶ κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ τουρκικοῦ ὄχλου εἰς τὴν οἰκίαν πηδῆσας ἐκ τοῦ παραθύρου, κατέφυγε παρὰ φίλῳ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὁπόθεν μετὰ τινὰς ἡμέρας ἔφθασε δι' Ὀδησσοῦ εἰς τὴν ἀγωνιζομένην Ἑλλάδα, ὑπηρετήσας στρατιωτικῶς καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὰς πολιορκίας τοῦ Μεσολογγίου, ὅτε ἐξετέλεσε στρατιωτικὰς ἐντολάς, ἃς ἐξάγει ἐν τῇ «**Ἱστορίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως**» ὁ Σπυρ. Τρικουπῆς. Διότι δις διηγήθη διὰ τοῦ πολιορκουόντος Ὀθωμανικοῦ στρατοῦ, φέρων ἐπιστολάς εἰς Ζάκυνθον, καὶ κατορθώσας τὴν ἀποστολὴν τροφῶν εἰς τὴν πολιορκουμένην καὶ ὑπὸ τῆς πείνης δεινῶς πάσχουσαν πόλιν. Ἐφ' ᾧ καὶ ἡ Κοινότης Μεσολογγίου τῇ 17 Ἰανουαρίου 1825 ἔτους **ἀνεκῆρυξεν αὐτὸν Πολίτην Μεσολογγίου** διὰ τῆς ἐξῆς πράξεως, εὐρισκομένης ἐν τοῖς «**Ἑλληνικοῖς χρονικοῖς**»² ἔτους Β' ὑπ' ἀριθ. 5 :

«Κύριε **Σταμάτιε Λεβίδη**,

»Ἡ κοινότης τοῦ Μεσολογγίου, γνωρίσασα τὸν ἐντιμον χαρακτῆρά σου, »ἂφ' ἧς ὥρας ἐνεφανίσθης ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ τοὺς πρὸ τριῶν ἡθῆ »ἔτων ὑπὲρ τοῦ κοινου ἀγῶνα καὶ πιστάς ἐκδοουλεύσεις σου, σὲ ἀνακη- »ρῦττει **σήμερον Πολίτην** τοῦ Μεσολογγίου, καὶ εἰς σημεῖον εὐγνωμο- »σύνης σοὶ προσφέρει τὴν πολιτογράφησίν τῆς κτλ.»³.

Ὁ ἀδελφὸς τοῦ **Δημητρίου Ἀλέξανδρος** ἐπολέμησεν ὡς Ἱερολοχίτης ὑπὸ τὸν Ἵψηλάντην, μετὰ δὲ τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἱεροῦ Λόχου κατελθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα, κατετάχθη ἐν τῷ Στρατῷ, εἰς πολλὰς μὲν μάχας λαθὼν μέρος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ ἀγῶνος, ἰδίᾳ δὲ μετὰ τοῦ Φαβιᾶ καὶ τῶν ὀλίγων ἐκείνων πολεμιστῶν εἰσελθὼν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν διὰ μέσου τοῦ Τουρκικοῦ στρατοπέδου κατὰ τὴν ἱστορικὴν νύκτα τῆς 12 Δεκεμβρίου 1826 ἔτους.⁴

Ὁ ἕτερος τῶν ἀδελφῶν τοῦ **Δημητρίου Ἰκωνσταντῆνος**, σπουδᾶ-

(1). Ἴδετε **Σπ. Τρικουπῆ** τόμου Α'. «**Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως**» τὸ κεφάλαιον περὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει σφαγῶν.

(2) **τὰ Ἑλληνικὰ χρονικά, Ἐφημερὶς πολιτικὴ, ἐκδοθεῖσα ἐν Μεσολογγίῳ ὑπὸ τοῦ Δ. Ι. Μάγερ, ἀπὸ Α'.** Ἰανουαρίου 1824—20 Φεβρουαρίου 1826, μετετυπώθησαν ἐπιστασίᾳ καὶ δαπάναις **Κωνσταντῆνου Ν. Λεβίδου**, Συντάκτου τῆς «Ἑλπίδος» ἐν 1840 ἔτει, ἐν Ἀθήναις.

(3). Ἴδετε τὰ περὶ τούτου ἐν «**Ἑλπίδι**», ἔτους ΑΒ', τῆς 31 Ὀκτωβρίου 1867 ἔτους, ἐν τῇ αὐτῇ **νεκρολογίᾳ**.

(4). Ἴδετε καὶ «**Ἑλπίδα**», ἔτους ΣΤ'. Συντάγματος, τῆς 6 Αὐγούστου 1848 ἔτους.

ζων ἐν Βιέννῃ πρὸ τοῦ 1821 ἔτους τὰς πολιτικὰς ἐπιστήμας, κατῆλθε βραδύτερον εἰς τὴν Ἑλλάδα, διορισθεὶς ἐπὶ τῆς Ἀντιβασιλείας Σύμβουλος τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Γραμματείας, πρὸ τοῦ 1836 ἔτους, Ἐλεγκτῆς παρὰ τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ κλπ., εἶτα δὲ ἔνεκα συγκρούσεων καὶ διαφωνιῶν πρὸς τοὺς τότε ἰσχύοντας ἐν Ἑλλάδι Βαυαρὸς παραιτηθεὶς τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, καὶ κατὰ τὸ 1836 ἔτος ἰδρύσας τὴν «Ἐλπίδα», ἣν ἔγραφε μέχρι τοῦ 1868 ἔτους, ὅτε καὶ ἀπέθανεν. Οὗτός ἐστιν ὁ κληθεὶς *Πατριάρχης* τῆς Ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας διὰ τε τὴν δημοσιογραφικὴν δεινότητα καὶ τοὺς μακροὺς καὶ ἀδιαλείπτους καὶ κινδυνώδεις καὶ τελεσφόρους ἀγῶνας, οὓς ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν ἡμῶν ἐλευθεριῶν κατέβαλε, καὶ ὧν ἔνεκα πολλάκις καὶ ἐπὶ τῆς Ἀντιβασιλείας καὶ ἐπὶ τῆς πρώτης Βασιλείας κατεδιώχθη καὶ ἐφυλακίσθη.¹

Ὁ δὲ **Δημήτριος Ν. Λεβίδης** μετὰ τῶν ἐκ τῶν σφαγῶν περισωθέντων μελῶν τῆς οἰκογενείας, διαλαθὼν τὴν προσοχὴν τῶν Τούρκων, κατέφυγε περὶ τὰς ἀρχὰς Μαΐου τοῦ 1821 ἔτους δι' Ἑλληνικοῦ ἱστογράφου πλοίου ὑπὸ Ῥωσικὴν σημαίαν εἰς Ὀδησσόν (*), ἔνθα μετ' ὀλίγον ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας, μαθὼν τὰ κατὰ τὴν οἰκογένειαν, εἰσήγαγε τὸν τε **Δημήτριον** καὶ τὸν δευτερότοκον ἀδελφὸν ὡς ὑποτρόφους αὐτοῦ ἐν τῷ Αὐτοκρατορικῷ *Λυκείῳ Richelieu*. Συμμαθητὰς ἔσχεν ἐν αὐτῷ τὸν Ἀλέξανδρον Ρ. Ραγκαβῆν καὶ τὸν μετὰ ταῦτα ἱστορικὸν Κωνσταντῖνον Παπαρρηγόπουλον. Τὰ σωζόμενα παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ βραβεῖα καὶ τὰ ἐνδεικτικὰ καὶ τὸ κατὰ τὴν ἐξέοδον ἐκ τοῦ *Λυκείου* δίπλωμα μαρτυροῦσι τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ **Δημητρίου** ὡς μαθητοῦ, διαπρέψαντος ἰδίως εἰς τὰ μαθηματικά. Πλὴν καὶ ἡ Ἑλληνομάθεια καὶ ἡ λατινομάθεια τοῦ ἀνδρὸς ὑπῆρξαν πλήρεις. Ἐπειδὴ δὲ βάσις τῶν σπουδῶν ἐν τῷ ρηθέντι

(1) Τὸ πρῶτον φύλλον τῆς «**Ἐλπίδος**» ἐξεδόθη ἐν Ἀθήναις τῇ 7 Ὀκτωβρίου 1836 ἔτους, ἐν τῷ κυρίῳ δὲ ἄρθρῳ αὐτοῦ ζητεῖται **Σύνταγμα**, παραχρησθὲν μετὰ ἑπταετείς ἀγῶνας τῶν τότε φιλελευθέρων ἐκείνων ἀνδρῶν. Ἡ «**Ἐλπίς**» ἐξεδίδετο Ἑλληνιστὶ καὶ Γερμανιστὶ μέχρι τῆς 17 Νοεμβρίου 1837 ἔτους. Ὡς πηγὴ εἶναι θησαυρὸς πολὺτιμος διὰ τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1836 μέχρι τοῦ 1868 ἔτους. Εἶναι ὁμῶς ἡ «**Ἐλπίς**» καὶ ταμείον τῆς τότε φιλογραφικῆς ἐν γένει κινήσεως τῆς χώρας, διότι ἐν αὐτῇ εὐρίσκονται μελέται σπουδαιόταται τῶν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν διαπρεπεστάτων Ἑλλήνων λογίων. Σχεδὸν πλήρεις σῶμα τῆς «**Ἐλπίδος**» εὑρῆται μόνον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ κ. Ν. Δ. Λεβίδου. Ἰδετε περὶ τοῦ Συντάκτου τῆς «**Ἐλπίδος**» **Κωνσταντῖνου Ν. Λεβίδου** α') τὸν κατὰ τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Γ. Παράσχου ἐκφωνηθέντα λόγον (ἐν «**Ἀληθείᾳ**», ἔτος Δ' ἀριθ. 769 τῆς 28 Νοεμβρίου 1868 ἔτους, καὶ β') Ν. Δραγούμη: «**Ἱστορικῶν Ἀραμνήσεων**» (ἐκδόσεως δευτέρας) τόμ. Α' σελ. 324. καὶ τόμ. Β' σελ. 35, 235, 266. Ἡ «**Ἐλπίς**» ἐξεδίδετο Ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστὶ ἀπὸ τῆς 10 Ἰανουαρίου 1859 ἔτους μέχρι τῆς 16 Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.—Ὁ Συντάκτης τῆς «**Ἐλπίδος**» ἀφῆκε πολλὰ ἔργα ἀνέκδοτα, ὧν μεταξὺ ἡ «**Ἱστορία τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους**», «**Λεξικὸν τετραγλωσσον**» κλπ. Ἐκ τῶν δημοσιευθέντων ἔργων αὐτοῦ εὑρῆνται α') «**Ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ καὶ ἡ Δύσις**» (1856), δημοσιευθὲν καὶ γαλλιστὶ β') *Quelques mots sur la Grèce et l'ex Roi Othon*, Bruxelles, 1863), κλπ.

(2) Ἰδετε τὰ περὶ τῆς ἐκ Κωνσταντινουπόλεως φυγῆς αὐτῶν τε καὶ ἄλλων ἐν «**Ἐπιτομῇ τῆς Ἱστορίας τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος**» ὑπὸ **Φραντζῆ**, τομ. Α', σ. 264 καὶ ἐπ.

Λυκείω ἦν ἡ Ῥωσικὴ γλῶσσα, καὶ ταύτην ἐπίστατο, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν Γαλλικὴν καὶ τὴν Ἰταλικὴν ἔγραφε καὶ ὠμίλει.

Περαιτώσας τὰς σπουδὰς ἐν τῷ Λυκείῳ περὶ τὸ 1828 ἔτος, προετρίπετο ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ αὐτοῦ, ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ τοῦ Ῥωσικοῦ Στρατοῦ, ὅπως ἀναλάβῃ ἐν Ῥωσίᾳ στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλ' ἐκείνος, φλεγόμενος μὲν ὅπως κατέλθῃ εἰς τὴν ἀκόμη τότε ἑκατὰ τῶν Τούρκων ἀγωνιζομένην Ἑλλάδα, μὴ ἔχων ὅμως καὶ τὰ πρὸς τοῦτο μέσα, ὑπέβαλεν ἀναφορὰν πρὸς τὴν τῆς Ῥωσσίας Αὐτοκράτειραν, αἰτούμενος βοήθειαν, ἧς καὶ δοθείσης, ἀπέπλευσεν ἐξ Ὀδησσοῦ, καὶ ἦλθεν ἐνταῦθα. Ἀντίγραφον τῆς ἀναφορᾶς ταύτης, γαλλιστὶ γραφείσης, εὐρέθη ἐν τοῖς ἐγγράφοις τοῦ ἀνδρός, μεταφράσαντες δ' αὐτήν, δημοσιεύομεν εὐθύς ἀμέσως, ὡς καταδεικνύουσιν τὰς τε περὶ πατρίδος ἰδέας τῶν τότε καὶ τὸν ἐθνουσιασμόν, ὑφ' οὗ ἐνεπνέοντο :

«Μεγαλειότητι,

» Ἐν τῇ ἀλησημονήῳ ἐποχῇ, ὅτε ἡ Ὑμετέρα Αὐτοκρατορικὴ Μεγαλειότης κατὰ τὸ παρελθὸν 1828 ἔτος, τῇ 4ῃ Σεπτεμβρίου, εὐδοκήσασα ἐτίμησε διὰ τῆς παρουσίας Αὐτῆς τὸ *Λυκειον Richelieu* τῆς Ὀδησσοῦ, ἐκ τῶν ἔργων τῶν μαθητῶν, ὧν μεταξὺ καταλεγόμεθα ὁ τε δευτερότοκος ἀδελφός μου καὶ ἐγώ—, ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν Ὑμῶν χάρτης γεωγραφικὸς τῆς Ἑλλάδος, παρ' ἐμοῦ σχεδιασθείς, ὃν δὲ ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης ηὐδόκησε νὰ δεχθῇ, δωρηθέντα μετὰ ταῦτα. Ἡ Ὑμετέρα ἄρα εὐνοία ἐπιτρέπει μοι τὴν ἄδειαν νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν Ὑμετέραν Αὐτοκρατορικὴν ἐλευθεριότητα.

» Ἡ Ἑλλάς, ὀφείλουσα αἰετοτε τὴν ἐλευθερίαν τοῖς νικηφόροις ὄπλοις τῆς Ῥωσσίας, ἅτινα πρὸ μικροῦ ἀπηλευθέρωσαν αὐτὴν ἐκ τῆς σκληρᾶς δουλείας, ὑφ' ἣν ἐπὶ μακρὸν ἐστέναζε, καλεῖ παρ' αὐτῇ τὰ ἴδια τέκνα, τὰ διαφυγόντα τὴν μανίαν καὶ τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων, ὅπως ἐκπληρώσωσι τὸ καθήκον αὐτῶν, ἀφιερῶντα τὰς ἐπιλοιποὺς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῶν τῇ πατρίδι.

» Τὸ ἱερὸν τοῦτο καθήκον ὑποχρεοῖ τὸν τε ἐμὸν ἀδελφὸν καὶ ἐμὲ νὰ συνοδεύσωμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν γέροντα πατέρα ἡμῶν μετὰ τῶν περισωθέντων μελῶν τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀτυχὴς κατὰστασις τοῦ γέροντος τούτου πατρός, τοῦ ζῶντος ἐκ μόνης τῆς ἀγαθοεργίας τοῦ Μεγαθύμου Αὐτοκράτορος Νικολάου, δὲν ἐπιτρέπει αὐτῷ καὶ τὴν ἐλαχίστην ἐτι δαπάνην διὰ τὸν ἀναγκαῖον ἱματισμὸν ἡμῶν καὶ τὸν πλοῦν μετὰ τὴν ἐκ τοῦ *Λυκείου* ἐξοδὸν ἡμῶν, λαμβάνω τὸ θάρρος, Μεγαλειότητι, νὰ καθικετεύσω τὴν Ὑμετέραν Αὐτοκρατορικὴν Μεγαλειότητα, ὅπως μὴ ἀρνηθῇ ἡμῖν τὴν Αὐτοκρατορικὴν ἐλευθεριότητα, ἧς μεγίστην ἔχομεν ἀνάγκην.

» Ἡ πρᾶξις αὕτη τῆς ἐλευθεριότητος, ὡς καὶ ἡ βαθυτάτη εὐγνωμοσύνη ἐπὶ τε τῇ ἀνατροπῇ καὶ ταῖς γνώσεσιν, ἃς ἀπεκτήσαμεν ἐν τῷ Λυκείῳ, θέλουσι διὰ παντός μένει ἀνεξάλειπτοι ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν.

»Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ὑποσημειωθῶ μετὰ σεβασμοῦ βαθυτάτου,
»Μεγαλειοτάτη, τῆς Ὑμετέρας Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος

»Ταπεινότητος καὶ εὐπειθέστατος θεράπων

»**Δημήτριος Λεβίδης.**»

Ἐλθὼν δ' εἰς τὴν Ἑλλάδα, συμμετέσχε καὶ αὐτὸς τοῦ κατὰ τῶν Τούρκων ἀγῶνος, ἐφ' ᾧ καὶ ἐτιμήθη διὰ τοῦ οἰκείου ἀριστείου, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἐξῆς ἐγγράφου :

« Ἀρ. 14,660.

»**Βασίλειον τῆς Ἑλλάδος.**

» Ἀφοῦ ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς ἐπεφόρτισε τὸ Ὑπουργεῖον » τῶν Στρατιωτικῶν ν' ἀπονεύμῃ εἰς τὸν **Δ. Ν. Λεβίδην**, ἐντίμως με- » θέξαντα τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος ἡρωικοῦ ἀγῶνος, τὸ » συστηθὲν τὴν 18|30 Σεπτεμβρίου 1835 χαλκοῦν ἀριστείου, παραδίδει- » ται τοῦτο εἰς αὐτὸν μετὰ τὴν ἀδειαν τοῦ νὰ τὸ φέρῃ εἰς πᾶσαν περίστα- » σιν, καὶ πρὸς πιστοποίησιν τούτου τῷ ἐγχειρίζεται συγχρόνως καὶ τὸ πα- » ρὸν **Δέπλωμα**.

» Ἐν Ἀθήναις, τῇ 27 Σεπτεμβρίου 1845.

» Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν

» (Τ. Σ.) **Κίττος Τσαβέλλας.**»

Διωρίσθη δὲ τὸ πρῶτον ἐν δημοσίᾳ ὑπηρεσίᾳ, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 835 Διατάγματος, κοινοποιηθέντος αὐτῷ διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1920 τῆς 7ης Ἰουλίου 1831 ἔτους ἐγγράφου τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας ἐν Ναυπλίῳ, ὡς **πρῶτος Γραμματεὺς** τῆς κατὰ τὴν Ἀττικὴν καὶ Εὐβοίαν ἐπιτροπῆς. Ἐν τῷ Διατάγματι ἐκείνῳ ὁ Κυβερνήτης ἐγραφεν ἐπὶ λέξει: « Ἐχων » ὑπ' ὄψιν μου τὴν ἀφοσίωσίν σας πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὴν ἀγάπην » σας πρὸς αὐτήν, ἦν ἐκτιμῶ ἰδιαζόντως, σας ἐπιφορτίζω τὴν σπου- » δαίαν τοῦ Κράτους ὑπηρεσίαν ταύτην κλπ.» Διετέλεσε δ' ἐν τῇ θέσει ταύτῃ μέχρι τῆς 30 Ἰανουαρίου 1832 ἔτους.

Τῇ 1ῃ Φεβρουαρίου 1832 ἔτους διωρίσθη **Α' Γραμματεὺς** τοῦ Ἐθνικοῦ πλοίου «ὁ Τιμολέων». καὶ τῇ 15 Μαρτίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους παρέλαβε τὴν **δεύθυνσιν** αὐτοῦ μέχρι τῆς 28 Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 53 ἐγγράφου αὐτοῦ: « πρὸς τὴν Ναυτικὴν ὑπηρεσίαν εἰς Πόρον».

Τῇ 29 Μαΐου 1832 ἔτους διωρίσθη **Α' Γραμματεὺς** τοῦ ἐν Αἰγίνῃ Ἐθνικοῦ Νομισματοκοπείου, διατελέσας τοιοῦτος μέχρι τῆς 15 Φεβρουαρίου 1833 ἔτους. (1)

(1). Ὁ πατὴρ αὐτοῦ **Νικόλαος Λεβίδης** διετέλεσεν **Ἐφορος** τοῦ **Νομισματοκοπείου** κατὰ τὸ 1832—1833 ἔτος. Ὁ δὲ κ. **Ν. Δ. Λεβίδης** ἔχει ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ αὐτοῦ φάκελλον, περιέχοντα περιεργοτάτας πληροφορίας περὶ τοῦ τότε **Ἐθνικοῦ Νομισματοκοπείου**.

Τῇ 19 Νοεμβρίου 1833 ἔτους διορίσθη παρὰ τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ (τότε πρῶτον συσταθέντι δυνάμει διατάγματος τῆς 27 Σεπτεμβρίου 1833 ἔτους) **λογιστῆς** Β'. τάξεως μέχρις 25 Φεβρουαρίου 1835 ἔτους.

Τῇ 26 Φεβρουαρίου 1835 ἔτους προήχθη αὐτόθι εἰς **Λογιστὴν Α'** τάξεως μέχρι 30 Δεκεμβρίου 1836 ἔτους.

Τῇ 1η Ἰανουαρίου 1837 ἔτους προήχθη αὐτόθι εἰς **Πάρεδρον** μέχρι 19 Φεβρουαρίου 1840 ἔτους.

Τῇ 20 Φεβρουαρίου 1840 ἔτους προήχθη αὐτόθι εἰς Ἐλεγκτὴν μέχρις 22 Νοεμβρίου 1845 ἔτους.

Τοιουτοτρόπως, καίτοι δὲν ὑπῆρχον τότε οὔτε νόμοι περὶ προσόντων, οὔτε συνταγματικαὶ διατάξεις περὶ ἰσοβιότητος τῶν ψήφον ἔχόντων μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ὁ **Δημήτριος Ν. Λεβίδης** ὑπηρετήσῃ παρ' αὐτῷ συνεχῶς ἐπὶ **δώδεκα** καὶ ἐπέκεινα ἔτη.

Καθ' ὅλον τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα πολλὰς μὲν εὐαρεσκείας ἐξέφρασεν αὐτῷ ἡ ὑπηρεσία, πολλάκις δ' εἰδικῶς πρὸς ἐκτέλεσιν ποικίλων ὑπηρεσιῶν ἐνετάλη, ἃς καὶ ἐξετέλεσε πάσας.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πολλῶν σπουδαιωτάτων Ἐπιτροπῶν κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα ἐγένετο μέλος καὶ Εἰσηγητῆς, οἷον α'.) τῇ 24 Ἀπριλίου 1842 ἔτους ἢ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας διώρισεν αὐτὸν μέλος Ἐπιτροπῆς πρὸς σύνταξιν : **λογιστικῶν ὀδηγιῶν περὶ τῆς δημοτικῆς διαχειρίσεως β'.**) τῇ 8 Δεκεμβρίου 1842 ἔτους ἢ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Γραμματεία τῆς ἐπικρατείας διώρισεν αὐτὸν μέλος τῆς **Ἐπι τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου Ἐπιτροπῆς**, ἧς Πρόεδρος ἦν ὁ Λεμέτρε, Ἐπίτροπος τῆς Ἐπικρατείας παρὰ τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ γ'.) τῇ 11 Ἀπριλίου 1844 ἔτους τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον διώρισεν αὐτὸν μετὰ τοῦ Τάτζη Μαγγίνα, Συμβούλου τῆς Ἐπικρατείας, καὶ τοῦ Εὐσταθίου Σίμου, Ὑπουργικοῦ Συμβούλου καὶ Εἰσηγητοῦ παρὰ τῷ Συμβουλίῳ τῆς Ἐπικρατείας, μέλος Ἐπιτροπῆς : **περὶ συστάσεως τακτικοῦ καὶ ἀσφαλοῦς ἐλέγχου διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῆς διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου εἰσπράξεως τῶν ἐγκλητικῶν φόρων κλπ.**

Πάντες οὗτοι οἱ διορισμοὶ μετὰ πολλῶν ἄλλων καὶ τὰ πρωτότυπα τῶν παρ' αὐτοῦ συνταχθέντων Νόμων, Βασιλικῶν Διαταγμάτων, Ἐγκυκλίων, Ὁδηγιῶν καὶ Ἐκθέσεων εὐρέθησαν ἐν τοῖς ἐγγράφοις αὐτοῦ.

Ἐν τούτοις ἢ τῆς 3 Σεπτεμβρίου ἐν Ἀθῆναις Ἐθνικῇ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις τοῦ 1843 ἔτους διὰ τοῦ Β'. Ψηφίσματος αὐτῆς εἶχεν ἀποκλείσει ἐκ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ὀρισμένης κατηγορίας **ἑτεροχθόνων**, εἰς ἃς ὁ **Δημήτριος Ν. Λεβίδης**, Ἐλεγκτῆς ὢν τότε παρὰ τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ, δὲν ὑπῆγετο, καθόσον οὗτος, καίπερ **ἑτερόχθων** ὢν, εἶχε λάβει : **στρατιωτικῶς καὶ ἀποδεδειγμένως μέγρος καὶ εἰς τὰς μετὰ ταῦτα, ἦτοι μέχρι τοῦ 1829 κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν γεννομένης κατὰ τῶν ἐχθρῶν μάχας**, τοὺς δὲ τοιοῦτους ἑτεροχθόνας τὸ ρηθὲν ψήφισμα δὲν ἀπέκλειε τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας. Τὸ ψήφισμα ἔφερεν, ὅτι ἴσχυεν ὡς ἐὰν ἦτο **καταχωρημένον αὐτολεξεῖ εἰς τὸ Σύνταγμα**, καὶ ἡ παρά-

θρασις αὐτοῦ ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου ἰθεωρεῖτο ὡς παράβασις τῶν ὅρων τοῦ Συντάγματος.⁽¹⁾

Πρὸς ἐκτέλεσιν ἐν τούτοις τοῦ ψηφίσματος εἶχε διαταχθῆ καὶ ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου (ὡς πάντες οἱ προϊστάμενοι τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ Κράτους) νὰ υποβάλλῃ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν παρ' αὐτῷ ὑπαλλήλων μετὰ τῶν προσόντων αὐτῶν, σηριζομένων ἐπὶ ἀποδείξεων ἀναμφισβητήτων, ὅπως ἀπολυθῶσιν οἱ μὴ τυχόν πρὸς τοὺς αὐτόχθονας ἐξομοιούμενοι. Ὁ **Δημήτριος Ν. Λεβίδης**, ἀρνούμενος νὰ υποβάλλῃ τῷ προϊσταμένῳ αὐτοῦ Πρόεδρῳ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου τὰς αἰτουμένας ἀποδείξεις, ἔγραφε πρὸς αὐτὸν τῇ 5 Ἀπριλίου 1844 ἔτους ταῦτα : «Αὐταὶ εἶναι, »Κύριε Πρόεδρε, αἱ πληροφορίαί, τὰς ὁποίας ὀφείλω νὰ σὰς δώσω. Κρίνω »δὲ περιττὸν νὰ ὑποστήσω αὐτάς δι' ἀποδείξεων, διότι φρονῶ, ὅτι ἡ »ὁμολογία μου εἶναι ἀρκετὴ νὰ πείσῃ τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργόν. Δὲν ἔχω »ἀνάγκην, Κύριε Πρόεδρε, νὰ ψευσθῶ, διότι δὲν εἶμαι οὔτε ἐξ ἐκείνων, »οἱ ὁποῖοι θηρεύουν τὰς δημοσίας θέσεις, καὶ μάρτυρες τούτου οἱ κατὰ »καιροὺς Ὑπουργοί, πολλοὶ τῶν ὁποίων οὔτε ἂν πρόσωπικῶς μὲ γνωρίζουσι, οὔτε ἐξ ἐκείνων τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, εἰς τοὺς ὁποίους ἀπο- »δίδεται τὸ ἐπώνυμον τοῦ κηφῆνος. — Ὑπηρετήσα πάντοτε καὶ ὑπηρετῶ »μὲ ζῆλον, καὶ σεμνύομαι νὰ εἶπω μετὰ παρρησίας, ὅτι ἐπαξίως κα- »τέχω τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις βαθμηδὸν μὲ προήγαγεν. »Ἄλλ' ἂν ἤδη ἡ Κυβέρνησις μὲ νομίζῃ περιττὸν, εὐχομαι νὰ μὲ ἀντικα- »ταστήσῃ μὲ ἰκανότερον ὑπάλληλον, πρὸς ὄφελος αὐτῆς τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀσμένως δέχομαι τὴν ἀπομάκρυνσίν μου». Καὶ ὁμως οὐ μόνον δὲν ἀπελύετο, καίτοι δὲν συνεμορφῶτο διαταγῇ τῆς Κυβερνήσεως, ἀπορροῦση ἐκ ψηφίσματος, ἰσχύοντος : ὡς ἐάν ἦτο καταχωρημένου εἰς τὸ Σύνταγμα, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ τὶ ἔγραφε περὶ αὐτοῦ ὁ τότε Πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου **Ν. Σιλήβεργος** διὰ τοῦ ἐγγράφου αὐτοῦ τῆς 10 Ἀπριλίου 1844 ἔτους πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον : «Ὁ Κύριος **Δημήτριος Ν. Λεβίδης**, ὅστις διακρίνεται ὁμο- »λογομένως διὰ τὴν περὶ τὸ λογιστικὸν *σπανίαν* ἰκανότητά του, δὲν »προσῆγαγεν οὐδὲν ἀποδεικτικόν, Τοῦτο μόνον ὀφείλω κατ' ἀλήθειαν νὰ »παρτηρήσω, ὅτι **δὲν γνωρίζω οὐδένα ὑπάλληλον εἰς τὸν κλάδον τοῦ λογιστικοῦ ἰκανὸν ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν ἐλεγκτὴν τούτον.**⁽²⁾

Κατὰ τοῦτο δὲ ἀκριβῶς τοῦ χρόνου, καθ' ὃ οὕτως εἴδηται ἐν ἐπισήμῳ ἐγγράφῳ περὶ τοῦ **Δημητρίου Ν. Λεβίδου** ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τῆς ἀνωτάτης ὡς πρὸς τὸ διοικητικὸν Ἐλεγκτικῆς ἀρχῆς, εἰς οὗ τὴν δικαιοδοσίαν ὑπάγεται ὅλον τὸ λογιστικὸν τοῦ Κρά-

(1). Ἴδετε τὸ περὶ *ἑτεροχθόνων* ψήφισμα ἐν *Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως*, ἀριθ. 8 τοῦ 1844 ἔτους.

(2). Ἀριθ. 1442/121, τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνεδρίον πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον Ἐπὶ τοῦ ἀριθ. 10959.

τους², καὶ ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸς τῆς ὑπὸ τὸν *Κωλέττην* Κυβερνήσεως **Α. Μεταξᾶς**, βουλόμενος νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν Βουλὴν: «**γενικὸν λ[ο]σμὸν τῆς ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Βασιλείας μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1843** οἰκονομικῆς διαχειρίσεως, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κείμενον τῆς περὶ τῶν Οἰκονομικῶν πραγμάτων ἐκθέσεως τοῦ Ὑπουργείου», ἀπηύθυνε πρὸς τὸν παρὰ τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ Ἐπίτροπον τῆς Ἐπικρατείας τῇ 27 Σεπτεμβρίου 1844 ἔτους τὸ ἀκόλουθον ἔγγραφο, ὅπερ εἶναι τις τῶν τιμιωτάτων τίτλων τοῦ **Δημητρίου Ν. Λεβίδου** δι' ὅσα περὶ αὐτοῦ ἐν τούτῳ ἐγράφητο, καὶ παρ' Ὑπουργοῦ εἰς ὁ **Α. Μεταξᾶς**:

« Ἀριθ. 33,560

» Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Σεπτεμβρίου 1844.

» **Βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος.**

» **Τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου**

» Πρὸς τὸν παρὰ τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ Ἐπίτροπον τῆς Ἐπικρατείας.

» Εἰς τὴν Βουλὴν θέλει καθυποβληθῆ ὁ **γενικὸς λ[ο]σμὸς τῆς ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς Βασιλείας μέχρι τέλους τοῦ ἔτους 1843 οἰκονομικῆς διαχειρίσεως**, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς **κείμενον** τῆς περὶ τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων ἐκθέσεως τοῦ Ὑπουργείου. Ἀλλὰ διὰ νὰ συνταχθῆ ὁ λ[ο]σμὸς οὗτος εὐκρινῶς, εὐμεθόδως, καὶ μὲ ὀρθότητα ὅσον τὸ δυνατὸν ἀναμφισβήτητον, εἶναι ἀνάγκη νὰ συντρέξωσι πάλιν καὶ αἱ γνώσεις καὶ ἡ ἐπιτήρησις τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συλλόγου. Τῷ ὄντι τὸ Συνέδριον ἐνασχολεῖται ἤδη εἰς τὸν γενικὸν κανονισμὸν περὶ τοῦ λογιστικοῦ, ἐπομένως καὶ εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῶν τύπων, καθ' οὓς ἀπαιτεῖται τῶν τοιούτων ἐγγράφων ἢ σύνταξις· ἔχει παρ' ἑαυτῷ τὰ πλεῖστα τῶν ἀπαιτουμένων εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην στοιχείων, καὶ νὰ λάβῃ τὰ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ ὑπάρχοντα δύναται. Ἐχει τελευταῖον τὰς ἐτοιμοτέρας καὶ ἐπιτηθειοτέρας εἰς τοιαύτην ἐργασίαν χεῖρας. Εἰς αὐτὸ θαρραλέως ἀποτεινόμεθα, ἐλπίζοντες, ὅτι θέλει σταθμῆσαι τοῦ προκειμένου τὴν σπουδαιότητα, καὶ συνδυάζον καταλλήλως ὅλα τὰ εἶτε ἐκ τῶν βιβλίων καὶ τῶν ἐνιαυσίων ἰσολογισμῶν, εἶτε ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἐλέγχων ἐξαγόμενα τῆς **δεκαετοῦς διαχειρίσεως**, θέλει μορφώσῃ ἔργον ἄξιον νὰ ὑποβληθῆ καὶ εἰς τὴν σκέψιν τῶν νομοθετικῶν σωμάτων καὶ εἰς τὴν μελέτην ὄλων ἐκείνων, ὅσοι, κηδόμενοι περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ἐπιθυμοῦν νὰ ἐμβλέψωσι καθαρώτερα εἰς τὰ οἰκονομικὰ αὐτοῦ.

» Ἐὰν τὸ ἀξιόλογον τοῦ ἔργου ἀπαιτῆ πολλῶν χειρῶν συνδρομῆν καὶ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ἐπὶ τοῦ κανονισμοῦ τοῦ λογιστικοῦ ἐπιτρόπων, **εὐστοχώτερα καὶ ταχύτερα** νομίζομεν θέλει φθάσῃ εἰς πέρας, ὅταν τὸ κύριον τῆς ἐκτελέσεως αὐτοῦ **ἀνατεθῆ ἰδίως** εἰς τὸν ἐλεγκτὴν

2 Δ. 27 Σεπτεμβρίου 1833 ἔτους: «*περὶ συστάσεως τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου*», ἄρθ. 2 καὶ 3.—

»Κύριον **Λεβίδην**, ένασχοληθέντα ἤδη ἐπιτυχῶς εἰς τὸν λ[σ]μὸν τῆς
 »διαχειρίσεως τῶν δύο πρώτων ἐτῶν πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς
 »τοῦ νέου λογιστικοῦ συστήματος, λ[σ]μὸν τὸν ὁποῖον μᾶς ἐκοι-
 »νοποιήσατε πέρυσιν· ἀναγνωρίζοντες τὰς ἐν τῷ Συνεδρίῳ ἱκανότητας,
 »δὲν δυναμέθα νὰ μὴ διακρίνωμεν ἐκείνον, ὅστις ὡς ἐκ τῆς ἐξειδιασμέ-
 »νης περὶ τὰ λογιστικὰ εὐφυΐας καὶ τριβῆς δύναται ὁμολογουμένως
 »νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν τάχειαν καὶ κατ' εὐχὴν τοῦ ἔργου ἀποπερά-
 »τωσιν καὶ νὰ ἀποκτήσῃ νέα δικαιώματα εἰς τὸν ἔπαινον τοῦ
 »Ἵπουργείου, κλπ.

» Ἀντίγραφον τοῦ παρόντος θέλετε ἐγχειρίσει εἰς τὸν ἐλεγκτὴν Κύριον
 » **Λεβίδην**, κλπ.

» Ὁ Ἵπουργός

» **Α. Μεταξᾶς**·.

Ἐκ τοῦ ἐγγράφου τούτου, πλὴν ἄλλων, ἀποδεικνύεται τὸ μὲν ὅτι καὶ
 ὁ λ[σ]μὸς τῆς διαχειρίσεως τῶν δύο πρώτων ἐτῶν, τῶν πρὸ τῆς
 εἰσαγωγῆς τοῦ νέου λογιστικοῦ συστήματος, ἦτοι τῶν ἐτῶν
1831 καὶ **1832** ὀφείλεται τῷ **Δημητρίῳ Ν. Λεβίδῃ**, τὸ
 δὲ ὅτι ὁ λ[σ]μὸς αὗτος ἐκινητοποιήθη τῷ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ἵπουργείῳ
 ἤδη ἀπὸ τοῦ 1843 ἔτους, ἀγνωστον ὅμως ἂν ποτε ἐξετυπώθη.

Δὲν εἶχον δὲ παρέλθει εἰμὴ ὀκτὼ μόνον μῆνες ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν
Δημητρίον Ν. Λεβίδην ἐγχειρίσεως τοῦ μνησθέντος ἐγγράφου,
 καθ' οὗς οὗτος ἀκαμάτως εἶχεν ἐργασθῆ ἐπὶ τῶν λ[σ]μῶν οἰκονομικῆς
 διαχειρίσεως **ἔνδεκα ὅλων ἐτῶν**, καὶ ὁ αὐτὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν
 Ἵπουργός, εἰσάγων ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ἐν τῇ συνεδριάσει ΡΜΘ' τῆς
 18 Μαΐου 1845 ἔτους τὸν Προϋπολογισμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ
 ἔτους ἐκείνου, ἔλεγεν ἐπὶ λέξει μεταξὺ ἄλλων περὶ τοῦ ἔργου ἐκείνου τοῦ
Δημητρίου Ν. Λεβίδου τὰ ἑξῆς:

« Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν κύρωσιν τῶν προϋπολογιζομένων ἐσόδων καὶ ἐξό-
 »δων παντὸς ἔτους, καὶ μάλιστα παρ' ἡμῖν, ὡς θέλει μετ' ὀλίγον ἐξη-
 »γηθῆ, ἀπαιτεῖται ἡ γνῶσις τοῦ παρελθόντος, τὸ Ἵπουργεῖον διὰ νὰ θε-
 »ραπεύσῃ τὴν ἀνάγκην ταύτην, πρὸ πολλοῦ διέταξε νὰ παρασκευασθῶσιν
 »οἱ λ[σ]μοὶ τῆς οἰκονομικῆς καθ' ὅλα τὰ ἀπὸ τοῦ 1833 ἔτη διαχειρί-
 »σεως. — **Τὸ πολύπονον τοῦτο καὶ πολύπλοκον ἔργον**, τὸ
 »ὁποῖον εἰς ὀκτὼ περίπου μηνῶν διάστημα ένασχολεῖ ἕνα ἐκ τῶν ἐμ-
 »πειροτέρων τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου Ἵπαλλήλων, μόλις πρὸ ὀλί-
 »γου περαιωθὲν, ὑποβάλλεται κατ' αὐτὰς εἰς τὴν Βουλὴν μετὰ τῆς
 »ἀπαιτουμένης Ἐκθέσεως. Παρατηρῶ δὲ ὅτι μία ἀπὸ τὰς κυριωτέρας
 »αἰτίας, διὰ τὰς ὁποίας ἀνεβλήθη μέχρι τοῦδε τοῦ Προϋπολογισμοῦ ἡ
 »παρουσίασις, ἦτο καὶ ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ ὑποβληθῶσι συνάμα αἱ δύο αὐ-
 »τὰί ἐργασίαι, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἱστορεῖ καὶ ἐρμηνεύει τὸ παρελθόν, ἡ δὲ προ-
 »βλέπει περὶ τοῦ μέλλοντος¹ ».

1. Ἰδετε: «**Δ'**. Παράρτημα τῶν Πρακτικῶν τῶν Συνεδριάσεων τῆς Βουλῆς
 (σελ. 1266, φυλ. 80)» τοῦ 1845 ἔτους, σελ. 1.

Καὶ ἀληθῶς μετ' οὐ πολὺ τὸ **πολύπονον καὶ πολὺπλοκον** ἐκείνο ἔργον, ὡς ὠνόμαζεν αὐτὸ ὁ Ὑπουργὸς *A. Μεταξᾶς*, ὑπεβάλλετο τῇ Βουλῇ μετ' ἀμέτρων ἐπαίνων, ψηφίζουσα τὴν τύπωσιν **δαπάνη αὐτῆς**. Ἐξετυπώθη δὲ τὸ ἔργον οὕτως ἐν 1849 ἔτει ὑπὸ τὸν ἐξῆς τίτλον: Γενικοὶ λ]σμοὶ τῆς Οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ Κράτους, ἀπὸ **21 Ἰανουαρίου 1833** μέχρι **31 Δεκεμβρίου 1843**, μετὰ τῆς πρὸς τὸν Βασιλέα ἐκθέσεως κλπ., τυπωθέντες ἐγκρίσει καὶ δαπάνῃ τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων. Σελίδες 221, εἰς μέγα 8ον. Ἡ πρὸς τὸν Βασιλέα Ἐκθεσις, συνταχθεῖσα καὶ γαλλιστί, ὑπεβλήθη καὶ πρὸς τὰς προστάτιδας Δυνάμεις¹.

Διαιροῦνται δ' οἱ λ]σμοὶ οὗτοι, περιόδου ἐκτενοῦς, εἰς πέντε μέρη, ἥτοι α.) λ]σμοὶ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων κατὰ διαχείρισιν· β.) κατὰ χρῆσιν· γ.) ἀναλυτικαὶ καταστάσεις τῶν ἐσωτερικῶν ἐσόδων· δ.) τῶν ἐξωτερικῶν, καὶ ε.) διάφοροι εἰδικοὶ λ]σμοί, δηλ. ὁ λ]σμὸς τῶν ἀποδοτέων προκαταβολῶν, ὁ τῶν διαφορῶν ὀφειλετῶν, καὶ αἱ ἀναλυτικαὶ καταστάσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους².

«Πρῶτον ἔργον τῆς ἀντιπροσωπικῆς Κυβερνήσεως, ἔλεγεν ἡ πρὸς τὸν »Βασιλέα ἀνωτέρω Ἐκθεσις, εἶναι ἡ τάξις καὶ ἡ ἀκρίβεια τῶν οἰκονομικῶν» καὶ κατωτέρω: «Τοιαῦτα ὑπῆρξαν κατὰ τὴν ἐνδεκαετῆ περίοδον, τὴν λήγουσαν τὴν 31 Δεκεμβρίου 1843, τὰ ἔσοδα καὶ ἐξοδα. Ἡ μετὰ προσοχῆς ἐξέτασις τῶν ἐγγράφων, τῶν διαγραφόντων τὸ οἰκονομικὸν ἡμῶν παρελθόν, ἐμπνέει τὴν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος, δεικνύουσα, ὅτι οἱ πόροι τῆς, **καταλλήλως διαχειρισθέντες**, δὲν ἤθελον εἶσθαι κατώτεροι τῶν ἀναγκῶν τῆς. Ἡ ἐμπιστοσύνη αὕτη, τὴν ὅποιαν συμμερίζεσθε, Μεγαλειότατε, θὰ καθοδηγήσῃ τὸ ὑπουργεῖον εἰς τὰ ἔργα του, θὰ τὸ ὑποστηρίξῃ εἰς τὰς προσπαθείας του, ἵνα ἀναθέσῃ ἐπὶ βάσεων ἐδραίων τὴν οἰκονομικὴν εὐημερίαν, ἀναπόφευκτον διὰ τὴν **μονιμότητα τῶν ἐπικρατειῶν**»³).

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀριθλήως ἄρα προκύπτει, ὅτι πρῶτῳ τῷ **Δημητρίῳ Ν. Λεβίδῃ** ὀφείλεται ἡ σύνταξις καὶ ἡ τῇ Βουλῇ ὑπεβολὴ Γενικῶν Λογαριασμῶν τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ Κράτους. Οἱ δὲ περὶ ὧν ὁ λόγος Γενικοὶ Λογαριασμοὶ ἀφορῶσιν, ὡς ἐρρήθη, τὰ ἔτη 1831—1843, καὶ τούτου συμπεριλαμβανομένου, ἥτοι χρονικὸν διάστημα **τριῶν καίδεκα** ἐτῶν.

(1). Τὸ ἔργον σήμερον εἶναι δυσεῦρετον, ἀντίτυπα δ' αὐτοῦ δύο μόνον εὑρῆνται ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ κ. *N. A. Λεβίδου*.

2. Περὶ τοῦ ἔργου ἴδετε καὶ σ. 36: Ἐκθέσεως τῆς Εἰσηγητικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τοῦ Κράτους τοῦ 1844 ἔτους, συνταχθεῖσας τῇ 29 Ἰουλίου 1849 ἔτους· καὶ σελ. β'. καὶ ε': Γενικῆς ἐκθέσεως περὶ τῶν λ]σμῶν τῶν οἰκονομικῶν διαχειρίσεων τοῦ 1845 καὶ 1846, καὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1845 τῆς 15—19 Μαρτίου 1854 ἔτους, ὑποβληθείσας ὑπὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου τῷ Βασιλεῖ Ὁθωνι.

(3). Ἰδετε σελ. δ' καὶ μς' — μς' τῆς «Ἐκθέσεως», ἥτις προτάσσεται τῶν «Γενικῶν Λογαριασμῶν».

'Αλλ' ἐπειδὴ τὰ ἀνωτέρω ρηθέντα σχετίζονται τῇ ὑποβολῇ πρὸς τὴν Βουλὴν τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ 1845 ἔτους, δὲν νομιζομεν ὅλως ξένον νὰ σημειώσωμεν, ὅτι κατὰ τὸν ὑποβληθέντα Προϋπολογισμὸν τοῦ ἔτους ἐκείνου τὰ μὲν ἔσοδα ἀνῆρχοντο εἰς δραχ. **13,000,000**, τὰ δὲ ἔξοδα εἰς δραχ. **12,308,228** : 54.(¹).

Λαβὼν γινώσιν ὁ Βασιλεὺς Ὁθων τῶν τοιούτων ἐργασιῶν τοῦ **Δημητρίου Ν. Λεβίδου**, ἀπένειμεν αὐτῷ διὰ τοῦ ἀπὸ 25 Ἰανουαρίου 1845 Β. Διατάγματος τὸν ἀργυροῦν Σταυρὸν τῶν Ἱποποτῶν τοῦ τάγματος τοῦ Σωτῆρος, μετὰ ὑπηρεσίαν τεσσάρων καὶ δέκα ὄλων ἐτῶν, διότι τὰ παράσημα δὲν εἶχον ἀκόμη τότε ἐξευτελισθῆ. Εἶχε δὲ ἤδη ἀπονεμηθῆ αὐτῷ τῇ 10 Φεβρουαρίου 1844 ἔτους καὶ τὸ **Ἀριστειον τῆς Γ' Σεπτεμβρίου** : «διὰ τὰ ὁποῖα ἔδειξε λαμπρὰ αἰσθήματα ἐν τῇ Πρωτεύουσῃ κατ' ἐκείνην τὴν ἐθνοσωτήριον ἡμέραν,» καθ' ἣν ὁ Βασιλεὺς Ὁθων ἐξαναγκάσθη νὰ παραχωρήσῃ τὸ **Σύνταγμα**, ὅπερ καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ μέχρι τῆς ἐξώσεως αὐτοῦ ἐνόθευεν.

Εἶδομεν, ὅτι μέχρι τῆς 22 Νοεμβρίου 1845 ἔτους ὑπηρετεῖ ὡς Ἐλεγκτῆς ἐν τῷ Ἐλεγκτικῷ Συνεδρίῳ, ὅτε καὶ τὰ ἀνωτέρω ἔργα ἐφιλοπόνει.

Τῇ δὲ 23 Νοεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀπελύθη τῆς ὑπηρεσίας ὑπὸ τῆς ὑπὸ τὸν **Κωλέτην** Κυβερνήσεως, ἕνεκα τῆς σφοδρᾶς ἀντιπολιτεύσεως, ἣν ὁ ἀδελφὸς ἐκείνου **Κωνσταντῖνος Ν. Λεβίδης** διὰ τῆς **Ἐλπίδος** κατὰ τῆς Κυβερνήσεως διεξῆγεν. Ὑπῆρχεν ὅμως ἀνάγκη νὰ συνταχθῆ ὁ Προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους, καὶ ἡ ἐπὶ τῆς συντάξεως αὐτοῦ Ἐπιτροπὴ ἐζήτησε τὴν συνεργασίαν τοῦ **Δημητρίου Ν. Λεβίδου**, ἐκτὸς ὑπηρεσίας, ὡς ἐρήθη, διατελοῦντος, καὶ οὕτω πρὸς αὐτὴν μεταξὺ ἄλλων ἀπαντήσαντος : « Ὑπηρετήσας δώδεκα ἔτη καὶ ἐπέκεινα εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, καὶ εἰς θέσιν μηδὸλος ἔχουσαν συνάφειαν μετὰς πολιτικὰς διενέξεις, εἰς τὰς ὁποίας ποτὲ δὲν ἔλαβον τὴν παραμικροτέραν μετοχὴν, περιωρίσθην ἀπλῶς εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων μου, τὰ ὁποῖα ἂν ἀκριβῶς, μετ' ἐπιμελείας καὶ συνειδήσεως ἐξεπλήρωσα, δύνανται νὰ μαρτυρήσωσιν ὅλοι οἱ κατὰ καιροὺς ἀρχηγοὶ μου καὶ οἱ κατὰ καιροὺς διευθύναντες τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν. » Εἰς ἀμοιβὴν ἀπελύθην... Τὸ ἔργον, εἰς τὸ ὁποῖον θέλετε νὰ λάβω μέρος, θέλει ἀπαιτήσῃ πολλὰκις νὰ συμβουλευθῶ τὰ λογιστικὰ βιβλία τῶν Ὑπουργείων, νὰ λάβω πληροφορίας προφορικὰς πῶς δύναμαι, ἰδιωτεύων,

(1). Κατὰ Ὑπουργεῖον τὰ ἔσοδα τοῦ 1845 ἔτους εἶχον ὡς ἐξῆς :

Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν.....	δραχ.	4,392,563.48
» Ἐξωτερικῶν	»	251,155.50
» Δικαιοσύνης	»	830,086.16
» Ἐσωτερικῶν	»	1,134,000.—
» Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἐκπαιδεύσεως	»	583,000.—
» Στρατιωτικῶν	»	4,063,850.—
» Ναυτικῶν	»	1,053,573.40

Ἐν ὅλῳ ὡς ἂν δραχ. 12,308,228.54

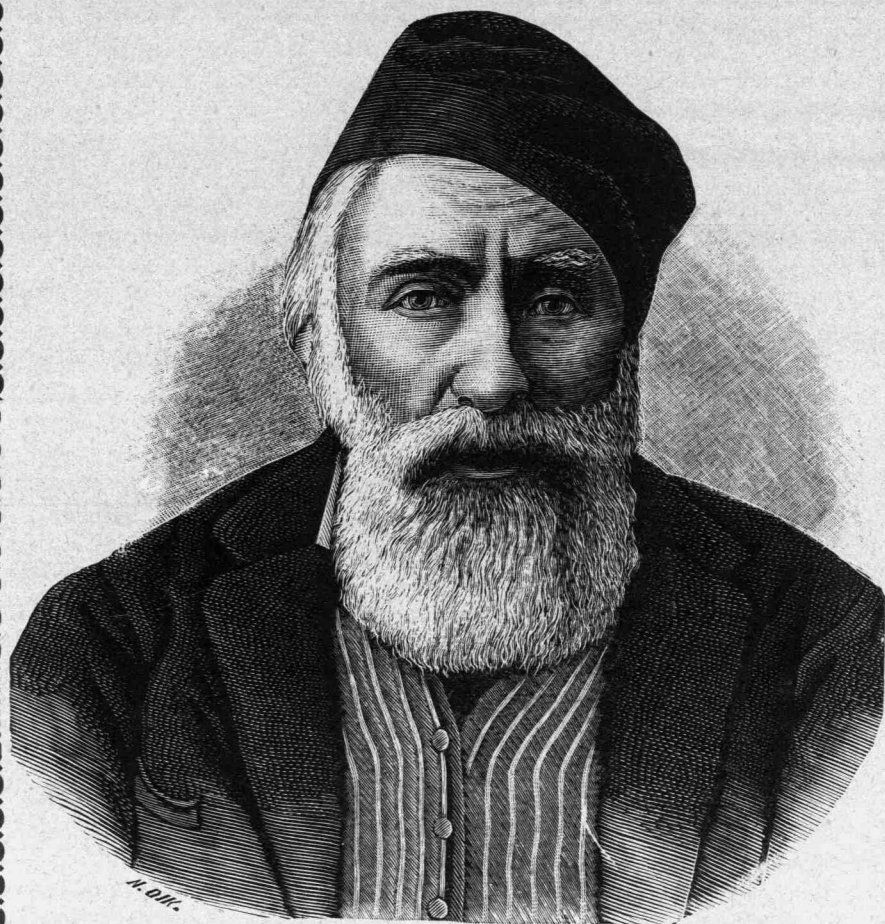
»να παρουσιασθῶ εἰς ὅποιονδήποτε Ὑπουργεῖον, χωρὶς νὰ ἔχω κανένα τί-
 »πλον, ὅτι ἡ Κυβέρνησις μ' ἐνέδυσσε μὲ χαρακτηριστῆρα ἐπίσημον ;... Νομίζω,
 »ὅτι ὁ Πρωθυπουργός, ὁ ἔχων τὴν διεύθυνσιν ὀλοκλήρου τοῦ Ὑπουργείου,
 »δύναται, ἂν νομίζῃ κατὰ τι συντελεστικὴν τὴν σύμπραξίν μου, νὰ μὲ
 »διόρισῃ δι' ἐγγράφου του, καὶ τότε θέλω ἀσμένως δεχθῆ τὴν τιμὴν νὰ
 »συνεργασθῶ μὲ Ὑμᾶς, ὅχι μόνον διὰ τὰ μὴ νομίσῃ τις, ὅτι μνησικακῶ
 »διὰ τὴν παῦσίν μου, ἀλλὰ διὰ νὰ δώσω καὶ νέον δείγμα, ὅτι εἶμαι ἄν-
 »θρωπος τῆς ὑπηρεσίας, καὶ ὅχι ἄνθρωπος τῶν πολιτικῶν διενέξεων».

Δὲν παρήλθον ἀπὸ τῆς 23 Νοεμβρίου 1845 ἔτους ἢ ὀκτῶ μόνον μῆνες,
 καὶ ὁ **Δημήτριος Ν. Λεβίδης** τῇ 17 Ἰουλίου 1846 ἔτους διορίζετο **Τμηματάρχης Α' τάξεως** παρὰ τῷ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείῳ, καὶ παρ' αὐτῆς ἐκείνης τῆς ἀπολυσάσης αὐτὸν Κυβερνήσεως, καὶ ἐνῶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διὰ τῆς Ἑλπίδος σφοδρότερον ἔτι ἀντεπολιτεύετο τὸν **Κωλέτινν**.

Κατὰ τοὺς ἀνωτέρω ὀκτῶ μῆνας, καθ' οὓς διετέλεσεν ἄνευ δημοσίας ὑπηρεσίας, συνέγραψε ὀγκῶδες σύγγραμμα περὶ ἐμπορικοῦ λογιστικοῦ, ἢ περὶ κρατήσεως τῶν ἐμπορικῶν βιβλίων, εὐρέθην μετὰ θάνατον τοῦ ἀνδρὸς ἐν τοῖς ἐγγράφοις αὐτοῦ. Καὶ ἄγνωστον μὲν διατι δὲν εἶχε προβῆ εἰς τὴν ἐκτύπωσιν ἔργου, ὅπερ καὶ σήμερον ἀκόμη, ὑποβληθὲν εἰς τὴν κρίσιν εἰδημόνων, εὐρέθῃ πλήρες καὶ τέλειον. Μάλιστα καὶ ἡ Ἄγγελία εἶχε τυπωθῆ ἤδη ἀπὸ τῆς 8 Ἰουνίου 1846 ἔτους καὶ τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 22828 τῆς 26 Ἰουλίου 1846 ἔτους Ἐγκυκλίου αὐτοῦ εἶχε συστήσει τὸ ἔργον πρὸς τὰς οἰκονομικὰς ἀρχὰς τοῦ Κράτους. « Ἡ ἀνάγκη τοιοῦτου συγγράμματος, ἔγραφεν ἐν τῇ Ἄγγελίᾳ αὐτοῦ ὁ **Δημήτριος Ν. Λεβίδης**, γίνεται ὁσημέραι ἐπαισθητή ἢ διδασκαλία τοῦ ἐμπορικοῦ λογιστικοῦ καὶ ἐν γένει τοῦ λογιστικοῦ εἶναι παρημελημένη παρ' ἡμῖν, καὶ νέοι ἐξερχόμενοι τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, προικισμένοι μὲ διαφόρους γνώσεις, εἶναι ἀνίκανοι νὰ ὑπηρετήσωσιν εἰς τὰ ἐμπορικὰ γραφεῖα, ἢ εἰς τὰς δημοσίας θέσεις, μὴ ἔχοντες τὰς ἀπαιτουμένας λογιστικὰς γνώσεις. Ὡς ἐκ τούτου τὸ μὲν ὀδημόσιον λογιστικὸν τῆς Ἑλλάδος εἶναι εἰς τὴν ἀθλιεστέρην κατάστασιν, οἱ δὲ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ἔμποροι δυσκολεύονται νὰ εὕρωσι νέους ἱκανοὺς νὰ διευθύνωσι τὰ ἐμπορικὰ τῶν βιβλία.» Ζητῶν δὲ τὴν συνδρομὴν τοῦ Ὑπουργείου πρὸς ἐκτύπωσιν τοῦ ἔργου, ἔγραφεν: « Αἱ Κυβερνήσεις εἶναι ἀναντιρρήτως οἱ πρῶτοι προστάται παντὸς ἔργου, τείνοντες πρὸς τὴν εὐημερίαν καὶ εὐδαιμονίαν τοῦ Λαοῦ, καὶ τὸ ἐμπόριον εἶναι ἀναμφιλέκτως ἡ ἀληθὴς πηγὴ τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ δημοσίου πλοῦτου, τῆς πρώτης ταύτης βάσεως τῆς εὐδαιμονίας τῶν ἐθνῶν. — Ἄν καὶ τὸ σύγγραμμα τοῦτο πραγματεύεται ἰδίως περὶ τοῦ ἐμπορικοῦ λογιστικοῦ, δὲν εἶναι ἥττον ἀναγκαῖον διὰ τοὺς οἰκονομικοὺς ὑπαλλήλους τοῦ Κράτους, διότι τὸ ἐμπορικὸν λογιστικὸν εἶναι ἡ βάση τοῦ δημοσίου λογιστικοῦ. Αἱ ἀρχαὶ εἶναι αἱ αὐταί, αἱ ὀνομασίαι μόνον παραλλάσσουσιν, καὶ ὅστις εἶναι κάτοχος τοῦ ἐμπορικοῦ λογιστικοῦ δὲν δύναται εἰμὴ νὰ διατρέψῃ εἰς τὴν δημόσιον λογιστικὴν ὑπηρεσίαν. »

Τμηματάρχης Α' τάξεως παρά τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν διετέλεσεν ἀπὸ τῆς 17 Ἰουλίου 1846 μέχρι τῆς 22 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους· τῇ δὲ 23 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους 1846 προεβιβάζετο εἰς τὴν θέσιν **Τμηματάρχου Διευθυντοῦ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου**, διατελέσας τοιοῦτος μέχρι τῆς 26 Μαΐου 1862 ἔτους, διότι τῇ 27 Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐγένετο **Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν** τοῦ ὑπὸ τὸν **Ἰωάννην Κολοκοτρώνην** ὑπουργείου, ὅπερ ὑπῆρξεν, ὡς γνωστόν, καὶ ἡ τελευταία ἐπὶ Ὄθωνος Κυβέρνησις, διαδεχθεῖσα τὸ κληθὲν **Ὑπουργεῖον τοῦ αἵματος**. Ἀλλὰ περὶ τούτων θέλομεν διαλάβει κατωτέρω.

Ἐπιμελῶς ἀποφυγόντες νὰ ἐκφέρωμεν γνώμην ἰδίαν περὶ τοῦ **Δημητρίου Ν. Λεβίδου**, περιορισθέντες δ' ἀπλῶς εἰς τὴν δημοσίευσιν κειμένων ἐπιστήμων καὶ κρίσεων περὶ τοῦ τετελευτηκότος ἀνδρῶν ἄλλων, ἀποσπῶμεν περὶ αὐτοῦ, ὡς **Διευθυντοῦ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου**, ἐξ ἀγορεύσεως, γενομένης τῇ 13 Φεβρουαρίου 1891 ἔτους ἐνώπιον τῆς Βουλῆς ὑπὸ τοῦ τότε ἐκ Τριφυλίας βουλευτοῦ κ. **Σ. Σωτηροπούλου**, τοῦ ἐξῆς λόγους, οὓς περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἔλεγε, μετὰ τριάκοντα ὄλους ἐνιαυτούς, ὁ ἐντριβῆς περὶ τὰ τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας ρήτωρ, σζητουμένου νομοσχεδίου τινὸς περὶ τοῦ **Γενικοῦ Λογιστηρίου**, καθ' ὃ ἀνεγνωρίζοντο πλεονεκτήματα καὶ προνομίαι ὑπερβολικαὶ ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος νὰ διορισθῆ **Διευθυντοῦ** αὐτοῦ: «Παρ' ἡμῖν τὸ Λογιστήριον συνεστήθη κατὰ πρῶτον ἐν ἔτει 1842· μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ συγκέντρωσις τῶν λογιστικῶν ἐγγράφων ἦτο ἀνατεθειμένη εἰς τὸ Γενικὸν Ταμεῖον, ἐπειδὴ ὁμως ἡ ὑπηρεσία ἀνεπτύχθη, ἐδέησε ν' ἀποσπασθῆ ἀπὸ τὸ Γενικὸν Ταμεῖον καὶ νὰ προσκολληθῆ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, ἐδόθη δὲ εἰς τὸν προϋστάμενον τοῦ τμήματος τούτου ὁ βαθμὸς τοῦ διευθυντοῦ, καὶ ἐδόθη ὄχι τόσον διὰ τὰ καθήκοντα τῆς θέσεως, ὅσον χάριν τοῦ προσώπου, εἰς ὃ ἀνετέθη ἡ διεύθυνσις, διότι ὁ πρῶτος διευθυντῆς ἦτο ὁ μακαρίτης **Σπανιολάκης**, ὁ ὁποῖος διετέλει καὶ τότε γενικὸς ταμίας καὶ εἶχε πολλὰ δι-καιώματα καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ κατὰ τὸν ἀγῶνα. Ἀφοῦ ὁμως παρῆλθον ἔτη τινὰ καὶ ὁ μακαρίτης **Σπανιολάκης** δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ τὸ διευθύνῃ, τότε τὸ Γενικὸν Λογιστήριον ἐγένετο ἀπλοῦν τμήμα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν καὶ προϋστάμενος αὐτοῦ διορίσθη ὁ γνωστός εἰς ὄλους μας κ. **Λεβίδης**. Ὁ **Λεβίδης** ὑπῆρξε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχῃ ὁ ἀνώτερος πάντων τῶν ἐν Ἑλλάδι ὡς πρὸς τὰ **λογιστικά**. Πεπροικισμένος ἀπὸ ἐξοχὸν ἰδιοφυίαν περὶ τὰ λογιστικά, ἀσχολούμενος ἐκ νεότητός του εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτὴν, γνωρίζων ξένας γλώσσας, καὶ δυνάμενος νὰ μελετᾷ καὶ μαθάνῃ τὰ γινόμενα ἀλλαχοῦ, ὦν δὲ κατ' ἐξοχὴν φιλόπονος καὶ ἐπιμελής, κατέστη τῷ ὄντι **ἀπαρα-μιλλος** ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο, καὶ **οὔδεις ἄλλος δύναται νὰ συγκριθῆ μετ' αὐτοῦ**, Ἐν τούτοις ἐδέχθη νὰ διευθύνῃ τὸ Γενικὸν Λογιστήριον ὡς ἀπλῶς τμηματάρχης, καὶ ὡς τοιοῦτος ἔμεινε μέχρι τοῦ 1852, ὅτε, εἰσαχθέντος παρ' ἡμῖν τοῦ ἐν Γαλλίᾳ λογιστικοῦ Νόμου, καὶ ἀναπτυχθέντος τοῦ λογιστικοῦ τοῦ Κράτους, ἐγένετο πάλιν διευθυν-

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ν. ΛΕΒΙΔΗΣ

(Έχαραχθη επί τῆς βάσεως τῆς μόνης υπολειφθείσης παλαιᾶς φωτογραφίας.)

»τής. Ὁ κ. Λεβίδης ἐθεωρεῖτο τῷ ὄντι **ἀναντικατάστατος**, εἶχε δὲ
 »ἀποκτήσει μεγάλα δικαιώματα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, καὶ ἠδύνατο νὰ ἐπι-
 »βάλῃ οἷους ὅρους καὶ ἂν ἤθελεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Ἀλλὰ σεβό-
 »μενος ἑαυτόν, καὶ μὴ θέλων νὰ ταραξῆ τὴν ἁρμονίαν, ἡ ὁποία πρέπει
 »νὰ ὑφίσταται μεταξὺ τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τοῦ κράτους, καὶ ἔχων
 »ὑπ' ὄψιν τοῦ τὰ ἀλλάχου γινόμενα, νῆχαριστήθη νὰ λάβῃ ἀπλῶς τὴν
 »θέσιν τοῦ Διευθυντοῦ μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ Ἀντιπροέδρου τοῦ Ἐλεγκτι-
 »κοῦ Συνεδρίου, χωρὶς νὰ ζητήσῃ οὔτε τὸν βαθμὸν τοῦ Προέδρου τοῦ
 »Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, οὔτε ἄλλα πλεονεκτήματα» (*).

Ὁ δὲ κατὰ τὸ 1882 ἔτος Διευθυντὴς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου,
 ἐξεταζόμενος τῇ 11 Μαρτίου 1882 ἔτους ἐνώπιον τῆς **Ἐξεταστικῆς**
Ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς περὶ τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ταμείου Θεῶν καὶ
 τῶν Βελεντζιακῶν ἐν γένει, καὶ περιγράφων τὴν σύγχρονον κατάστασιν
 τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου, ἔλεγε περὶ τοῦ Δημητρίου Ν. Λεβίδου τὰ
 ἑξῆς: «Ἄφ' ὅτου ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου **ὁ σχη-**
ματίας τὸ Λογιστικὸν σύστημα Δ. Λεβίδης, ὁ σκοπός,
 »δι' ὃν συνεστήθη τὸ Γενικὸν Λογιστήριον, ἐξέλιπεν. Ἐκτοτε σχεδὸν
 »καὶ ἡ ἐξέλεξις τῶν ὑπολόγων καὶ ἡ οἰκονομικὴ λογοδοσία τῶν Κυβερ-
 »νήσεων κατέπαυσε. Μικρὰ ἔργασία ἐγένετο ἔκτοτε, ἥτις μόλις φθάνει
 »μέχρι τῆς χρήσεως τοῦ 1867 ἔτους, ἀφ' ὅτου καθυστεροῦνται οἱ ἀπο-
 »λογισμοὶ τοῦ Κράτους.» (**)

Μέχρι λοιπὸν τῆς 26 Μαΐου 1862 ἔτους, ἦτοι ἐπὶ **ἐκακάδεκα** συ-
 νεχῆ ἔτη, διηύθυνε τὴν τε λογιστικὴν καὶ τὴν οἰκονομικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ
 Κράτους, ἐκ τῶν ἰδρυτῶν καὶ εἰσηγητῶν αὐτῆς ἐν Ἑλλάδι γενόμενος.

Παραδειγματικὴ ἦν ἡ τε ἐπιμέλεια καὶ ἡ αὐστηρότης τοῦ ἀνδρός,
 καὶ ὅμως οἱ ὑφιστάμενοι ἠγάπων καὶ ἐλάτρευον αὐτόν, εὐρίσκοντες παρ'
 αὐτῷ εὐτολμον προστάτην. Ὅθεν οἱ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ ὑπάλλ-
 ηλοι οὔτε μετετίθεντο, οὔτε ἀπελύοντο, αὐτοῦ μὴ συναινοῦντος, ἀσ-
 κοῦντος δὲ ἐπὶ τοῦ κλάδου τούτου ἀπόλυτόν τε καὶ ἀνεξέλεγκτον ἐξου-
 σίαν. Τοιοῦτοτρόπως εἶχε μορφώσει τὴν τε λογιστικὴν καὶ τὴν οἰκονομι-
 κὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κράτους, δημιουργήσας τοὺς κρατίστους τῶν λογι-
 στικῶν καὶ οἰκονομικῶν ὑπαλλήλων, ὧν οἱ πλεῖστοι ὑπῆρξαν μαθηταὶ
 ἐκείνου.

Καθ' ὃν δὲ χρόνον διετέλει Διευθυντὴς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου
 πολλῶν καὶ σπουδαιοτάτων Ἐπιτροπῶν ἐγένετο μέλος καὶ εἰσηγητής, εἶον:

Α'.) Τῇ 23 Δεκεμβρίου 1846 ἔτους διὰ Β. Διατάγματος διωρίσθη
 μετὰ τοῦ Ν. Σιληβέργου, Προέδρου τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, μέλος
 διμελοῦς ἐπιτροπῆς: «πρὸς συναρμολόγησιν καὶ τακτοποίησιν τῶν Πα-
 λαιῶν Βιβλίων τῆς Κεντρικῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας μετὰ τῶν τοῦ

(1) **Ἐφημερὶς τῶν Συζητήσεων τῆς Βουλῆς**, Περίοδ. IB'. Συνόδου Α'. σελ. 553,
 Συνεδρίασις τῆς 13 Φεβρουαρίου 1891 ἔτους.

(2) Ἴδετε τὸν ἐν τῷ **Ἀρχεῖφ** τῆς Βουλῆς τοῦ 1882 ἔτους φάκελλον τῆς **Ἐξεταστι-**
κῆς τῶν Πραγμάτων Ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς περὶ τοῦ ἐλλείμματος τοῦ Ταμείου Θε-
 ῶν καὶ τῶν Βελεντζιακῶν ἐν γένει.

Γενικοῦ Λογιστηρίου κλπ», κατὰ προτέραν περὶ τούτου ἀπόφασιν τῆς Βουλῆς. Καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργός, κοινοποιῶν τὸ Β. Διάταγμα, ἔγραφε: «πεποιθότες, ὅτι θέλετε προσπαθῆσαι νὰ ἀποπερατώ-» σητε αὐτὴν ὅσον οἶόν τε τάχιον, συμφώνως μὲ τὴν ἐγνωσμένην περὶ τὰ »τὰ τοιαῦτα ἀκριβειαν ὑμῶν καὶ τάξιν»⁽¹⁾, τὸ δ' ἐν λόγῳ Β. Διάταγμα ἔφερεν: «ἔχοντες ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ **οὐσιώδης καὶ πολυμύχθος** ἐργα-» σία αὕτη ἀπαιτεῖ ὄχι μόνον ἐξειδιασμένην περὶ τὸ λογιστικὸν **ικανό-» τητα καὶ πείραν, ἀλλὰ καὶ ἀκριβῆ γνώσιν τῆς ὑπηρεσίας καὶ τῶν » προηγουμένων αὐτῆς.**»

Ἐν τούτοις ὁ τότε ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν Ὑπουργός Ν. Πονηρόπουλος κατηγορήθη ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ ἐπὶ ἄλλαις τισὶ πράξεσι καὶ ἐπὶ τῷ ὅτι διὰ τοῦ μνησθέντος Β. Διατάγματος παρεβίασε τὴν νόμιμον χρῆσιν τῆς πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ῥηθείσης ἐργασίας ψηφισθείσης πιστώσεως, ἀναθέσας τὴν ἐν λόγῳ ἐργασίαν, καθ' οὓς ὅρους προέβλεψε τὸ Β. Διάταγμα, τοῖς ἀνωτέρω δημοσίοις λειτουργοῖς. Καὶ μακρὰ μὲν καὶ πεισματώδεις περὶ τούτου ἐγένοντο τότε συζητήσεις· ἡ δὲ **Ἐκθεσις τῆς μειονοψηφίας τῆς Εἰσηγητικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν εἰς τὴν ἐξεταστικὴν Ἐπιτροπὴν ὑποβληθέντων ἐνταλμάτων, κατατεθεῖσα ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, οὕτως συνεπέβαινε περὶ ἀμφοτέρων τῶν δημοσίων ἐκείνων λειτουργῶν:** «Ἡ Κυβέρνησις λοιπὸν ἐξελέξατο τὸν καταλληλότερον τρόπον »διὰ νὰ φέρῃ εἰς πέρας ἔργον, ἐνδιαφέρον τὰ μέγιστα τὸ Δημόσιον καὶ τὴν »εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν ὑπόληψιν αὐτοῦ... Πρέπει, Κύριοι, νὰ εἴμεθα δίκαιοι, »καὶ θαρραλέως λέγω, ὅτι ἦτο εὐχῆς ἔργον, ἂν ἡ Κυβέρνησις ἠδύνατο »νὰ μορφώσῃ τὴν ὑπαλληλίαν τῆς ἀπὸ ἀνθρώπους, ἔχοντες **τὴν τι-» μιότητα, τὴν ἰκανότητα, τὸ φιλόπονον καὶ τὸν ἀκάμα-» τον διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ζῆλον τῶν Κυρίων Βεληδέργου » καὶ Λεβίδου.**»

Ἡ συναρμολόγησις καὶ ἡ τακτοποίησις τῶν Παλαιῶν Βιβλίων τῆς Κεντρικῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας μετὰ τῶν τοῦ Γεν. Λογιστηρίου κ.λ.π. τφόντι ἐπετεύχθη· ἰδοὺ δὲ τί περὶ ταύτης τῆς οὐσιώδους καὶ πολυμύχθου ἐργασίας, ὡς ὠνόμαζεν αὐτὴν τὸ ῥηθὲν Β. Διάταγμα, ἔγραφε τὸ Ἐλεγκτικὸν συνέδριον ἐν τῇ Γενικῇ Ἐκθέσει αὐτοῦ τῆς 15—19 Μαρτίου 1854 ἔτους πρὸς τὸν Βασιλεῖα Ὁθωνα, τῇ ἐπιγραφομένη: «περὶ τῶν λογαριασμῶν τῶν οἰκονομικῶν διαχειρίσεων τοῦ 1845 καὶ 1846 καὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς χρήσεως τοῦ 1845»: «Τότε, ἔγραφε τὸ Συνέδριον, »ὁ ἰδίως ἀναλαβὼν τὴν ἐργασίαν ταύτην Ἐλεγκτὴς Κύριος **Δ. Ν. Λε-» βίδης** ἐβιάσθη νὰ ἐξελέγξῃ τὰς διαφόρους ἐκείνας ἐγγραφὰς καὶ νὰ τὰς »συναρμολογήσῃ πρὸς ἀλλήλας... Ἐκράτησε δὲ σημειώσεις πολλῶν ἐπανορθωτικῶν καὶ συμπληρωτικῶν ἐγγραφῶν, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σημειώ-» σεων ἐκείνων **συνατάχθησαν κατὰ τὸ 1847 βιβλία,** εἰς τὰ »ὁποῖα μετηνέχθησαν μὲν ἐν περιλήψει ὅλαι αἱ πράξεις, αἱ ἐγγεγραμμέναι »εἰς τὰ βιβλία τῶν εἰρημένων τριῶν περιόδων, προστετέθησαν δὲ αἱ ἀπαι-» τούμεναι ἐπανορθωτικαὶ καὶ συμπληρωτικαὶ ἐγγραφαί, καὶ οὕτω

(1) Πρωτ. ἀριθ. 45905, τῆς 30 Δεκεμβρίου 1846 ἔτους.

»κατηρτίσθησαν παρὰ τῷ Γενικῷ Λογιστηρίῳ ἀπὸ τοῦ
 »ἔτους ἐκείνου βεβλίεα δημόσια, παριστάνοντα τὴν οἰκονομικὴν
 »κατάστασιν τοῦ Κράτους, ὅπως ἐκτίθεται εἰς τοὺς ἔτησίους γενικούς λο-
 »γαριασμούς καὶ ἀπολογισμούς.»⁽¹⁾

Ὅθεν καὶ τὰ κατὰ τὸ 1847 ἔτος παρὰ τῷ Γενικῷ Λογιστηρίῳ καταρ-
 τισθέντα **δημόσια βεβλίεα**, τὰ παριστάνοντα τὴν οἰκονομικὴν κατά-
 στασιν τοῦ Κράτους, ὀφείλονται τῷ **Δημητρίῳ Ν. Λεβίδῃ**, καθὰ
 καὶ ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐπισήμου Ἐκθέσεως βεβαιούται.

Β'.) Τῇ δὲ 10 Ἰανουαρίου 1853 ἔτους διωρίσθη διὰ Β. Διατάγματος
 μέλος Ἐπιτροπῆς πολυμελοῦς : πρὸς διευκόλυνσιν διὰ τοῦ καταλληλο-
 τέρου τρόπου τῶν μέσων πρὸς θεραπείαν τῶν χρηματικῶν ἀναγκῶν
 τῆς γεωργίας καὶ τῶν ἄλλων κλάδων τῆς βιομηχανίας τοῦ ἔθνους.
 Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης οἱ Α. Μοναρχίδης, ὡς Πρόεδρος αὐτῆς,
 Τάτσης Μαγγίνας, Σ. Θεοχαρόπουλος, Δ. Πλαπούτας, Κ. Προβελέγγιος,
 Γερουσιασταί, Α. Κουμουνδούρος, Βουλευτῆς, Ν. Σιλήβεργος, Πρόεδρος
 τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, Γ. Λασάνης, Συνταγματάρχης τῆς Φάλαγ-
 γος, Ι. Σοῦτσος, Καθηγητῆς τῆς Πολιτ. Οἰκονομίας, Μ. Ρενιέρης καὶ
 Μ. Ποτλῆς, δικηγόροι κλπ.

Σπουδαιότατα θίγει ζητήματα τὸ ὑπ' ἀριθ. 860 τῆς 13 Ἰανουαρίου
 1853 ἔτους ἔγγραφον τοῦ τότε ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ **Ρήγα**
Παλαμήδου, ὅπερ εἶχεν ὑποβληθῆ τῇ ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῇ.

Γ'.) Τῇ 3 Μαΐου καὶ τῇ 21 Ἰουλίου 1853 ἔτους τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλη-
 σιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργεῖον διώριζεν αὐτὸν
 μέλος Ἐπιτροπῆς : περὶ τοῦ ἀσφαλεστέρου καὶ ὠφελιμωτέρου τρόπου
 τῆς ἀποστολῆς τοῦ σημαντικοῦ κληροδοτήματος **Βαρβάκη κλπ.** Μέλη
 τῆς Ἐπιτροπῆς ὁ Ν. Σιλήβεργος, Πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου,
 Γ. Σταύρου, Διοικητῆς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κλπ.

Δ'.) Τῇ 11 Ἰανουαρίου 1854 ἔτους τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουρ-
 γεῖον, τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τὸ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης διώρισαν αὐτὸν
 μέλος Ἐπιτροπῆς : ἐπὶ τῶν πράξεων καὶ προτάσεων τῆς **Γενικῆς τῶν**
Μετόχων Συνελεύσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος περὶ
κτηματικῆς πιστώσεως. Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης οἱ Α. Μω-
 ραϊτίνης, Πρόεδρος τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐφετῶν, Π. Καλλιγᾶς, Ἀντεισαγ-
 γελεὺς παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ, Π. Παπαρρηγόπουλος, Ἀρεοπαγίτης,
 Ι. Σοῦτσος, Καθηγητῆς τῆς Πολιτ. Οἰκονομίας, Π. Ἀργυρόπουλος, Κα-
 θηγητῆς τοῦ Διοικητικοῦ Δικαίου, Μ. Ποτλῆς καὶ Ἐμμαν. Κόκκινος,
 δικηγόροι κλπ.

Ε'.) Τῇ 29 Μαΐου 1857 ἔτους διωρίσθη ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησια-
 στικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου μέλος Ἐπιτροπῆς
 περὶ μισθοδοτήσεως τοῦ κατωτέρου Κλήρου. Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς
 ταύτης οἱ σεβασμιώτατοι Ἀρχιεπίσκοποι Μαντινείας καὶ Κυνουρίας Θεο-
 φάνης καὶ Μεσσηνίας Προκόπιος, οἱ Κ. Προβελέγγιος, Γερουσιαστής, Θ.
 Ζαΐμης, Βουλευτῆς, Α. Μάμουκας, Τμηματάρχης, Ι. Σοῦτσος, Καθηγη-

(1) Ἴδετε σ. Ε' τῆς ἀνωτέρω Γενικῆς Ἐκθέσεως.

τῆς τῆς Πολιτ. Οικονομίας, Μ. Ποτλῆς, Καθηγητῆς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου κλπ.

Σ'.) Τῆ 7 Ἰουνίου 1858 ἔτους διωρίσθη ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου μέλος Ἐπιτροπῆς: περὶ τῶν κυρίων αἰτίων, ὡς ἐκ τῶν ὁποίων χωλαίνει ἡ λογιστικὴ ὑπηρεσία τοῦ Κράτους, εἴτε ταῦτα ἐνυπάρχουσιν εἰς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων, εἴτε ἀπορρέουσιν ἐκ τινῶν τῶν καθεστωσῶν διατάξεων. Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης οἱ Ν. Σιλήβεργος, Πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, Σ. Πονηρόπουλος, Τμηματοάρχης κλπ.

Ζ'.) Τῆ 11 Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους διωρίσθη ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου μέλος Ἐπιτροπῆς: περὶ εἰσαγωγῆς τοῦ συστήματος τῆς κτηματικῆς πίστεως ἐν Ἑλλάδι.

Η'.) Τῆ 17 Αὐγούστου 1859 ἔτους διωρίσθη ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου μέλος Ἐπιτροπῆς: πρὸς ἐπεξεργασίαν τοῦ νέου περὶ Γραμματεσῆμου νόμου. Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου εἶχον διορισθῆ οἱ Θ. Δηλιγιάννης, Γ. Βέλιος κλπ.

Θ'.) Τῆ 22 Σεπτεμβρίου 1860 ἔτους διωρίσθη ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου μέλος Ἐπιτροπῆς: πρὸς σύνταξιν σχεδίου λογαριασμοῦ καὶ ὁδηγίων περὶ τῆς λογοδοσίας τῶν Προξενικῶν Ἀρχῶν.

Ι'.) Τῆ 5 Μαΐου 1861 ἔτους διωρίσθη ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου μέλος Ἐπιτροπῆς: «περὶ ἀυξήσεως τῆς μισθοδοσίας κ.λ.π. τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων.» Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης οἱ Κ. Προβελέγγιος, Ν. Σιλήβεργος καὶ Ι. Ἀμβροσιάδης, Γερουσιασταί: Σ. Βλάχος καὶ Χ. Χρηστόπουλος, Βουλευταί, κλπ.

ΙΑ'.) Τῆ 13 Ὀκτωβρίου 1861 ἔτους διὰ Β. Διατάγματος διωρίσθη μέλος Ἐπιτροπῆς πρὸς σύστασιν «ἀγροτικῆς Τραπέζης». Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης οἱ Δ. Χρηστίδης, Κ. Προβελέγγιος, Ν. Σιλήβεργος, Γερουσιασταί: Εὐθ. Κανελλόπουλος κλπ. βουλευταί: Ι. Σούτσος, Διευθυντῆς τοῦ Γραφείου τῆς Δημοσίας Οἰκονομίας κλπ.

Ἄλλ' ἐπίσης καθ' ὃν χρόνον διετέλει Διευθυντῆς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου αὐτὸς συνέταξε τοὺς **Γενικοὺς Λογαριασμοὺς τῆς Οἰκονομικῆς Διαχειρίσεως τοῦ Κράτους** τῶν ἐτῶν 1846 μέχρι καὶ τοῦ 1858. ἤτοι τριῶν καὶ ἑκα ὅλων ἐτῶν, ὡς καὶ τοὺς **Ἀπολογισμοὺς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων** τῆς χρήσεως τῶν ἐτῶν 1850 μέχρι καὶ τοῦ 1857 κλπ.

Σπουδαιότατη κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα, καὶ εἰδικῶς κατὰ Μάρτιον τοῦ 1849 ἔτους, εἶναι καὶ ἡ «**Ἐμπιστευτικὴ Ἐκθεσις**» αὐτοῦ, ὡς Διευθυντοῦ τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου: «περὶ τῆς τότε λογιστικῆς καὶ οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ Κράτους,» ὑποβληθεῖσα τῷ τότε ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργῶν Δ. Βούλαργῃ, ἧς ἀντίγραφον εὐρέθη ἐν τοῖς ἐγγράφοις ἐκείνου. Ἐκθεσιν ταιαύτην εἶχε ζητήσῃ ἡ Βουλὴ, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ ἐγγράφου τοῦ Προέδρου αὐτῆς τῆς 15 Φεβρουαρίου 1849 ἔτους πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον.

Διευθυντής τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου διετέλεσε μέχρι τῆς 26 Μαΐου 1862 ἔτους, τῇ δὲ 27 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους ὁ Βασιλεὺς Ὁθων, ὡς ἐρρήθη ἀνωτέρω, ὠνόμασεν αὐτὸν **Ἵπουργὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν** τῆς ὑπὸ τὸν **Ἰωάννην Κολοκοτρῶνην**, Ἀντιστρατηγόν, Γερουσιαστὴν καὶ ἱπποστασιάρχην, Κυβερνήσεως, τῆς σχηματισθείσης μετὰ τὴν κατὰστολὴν τῆς Ναυπλικῆς στάσεως. Διετέλεσε δὲ τοιοῦτος μέχρι τῆς 26 Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ 1862 ἔτους, ὅτε καὶ παρῆτήθη, διαφωνήσας πρὸς τὸν Βασιλέα Ὁθωνα καὶ πρὸς τοὺς Ἵπουργοὺς ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν τοῦ Ἵπουργείου, διότι ὁ **Δημήτριος Ν. Λεβίδης** προέτεινε καὶ ὑπεστήριξε τὴν ἀπονομὴν γενικῆς ἀμνηστίας πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐν ταῖς φυλακαῖς κρατούμενους, τοὺς συμμετασχόντας τῆς στάσεως τοῦ Ναυπλίου.

«Κινούμενος, ἔγραφε τότε ὁ τύπος περὶ αὐτοῦ, οὐχὶ ἐκ φιλοδοξίας, ἄλλ' ἐκ τῆς ἐλπίδος, ὅτι ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς γέφυρα εἰς τὴν μετὰ τῆς ἀντισυνταγματικῆς ὁδοῦ, ἣν διέτρεχεν ἡ Ἑλλάς, εἰς τὴν συνταγματικὴν, ὑπήκουσεν εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Βασιλέως, καὶ ἐδέχθη νὰ ὑπουργήσῃ συμφώνως μὲ τὸ ὑπουργικὸν πρόγραμμα. Ἐπίστευεν, ὅτι οἱ συναδέλφοί του ἤθελον σεβασθῆ ὅσας ἔδωκαν πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ὑποσχέσεις, ἐφ' ᾧ καὶ ὡς ὑπουργὸς μὲν τῶν οἰκονομικῶν προσηνέχθη ἐξίσου πρὸς ἅπαντας, καὶ προσεπάθησε νὰ ἀποδείξῃ διὰ πράξεων, ὅτι ἡ Κυβέρνησις εἶχε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ φέρῃ εἰς τὸν τόπον τὴν ὁμόνοιαν καὶ νὰ συμφιλιώσῃ τὸν λαὸν μετὰ τῆς Βασιλείας... Ὡς μέλος τοῦ Ἵπουργείου εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐπρότεινε καὶ ὑπεστήριξεν ἰσχυρότατα τὴν γενικὴν, ἢ τοῦλάχιστον τὴν μερικὴν ἀμνησίαν, ἥτοι τὴν ἀπονομὴν ταύτης πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐν ταῖς φυλακαῖς κρατούμενους. Τὴν πρότασιν ταύτην πολλὰκις ἐπανάλαβε, καὶ ὅμως οὐδέποτε τὸ ὑπουργικὸν Συμβούλιον νὰ ἀπορῶνθῃ περὶ αὐτῆς καταφατικῶς, ἢ ἀποφατικῶς ἠθέλησεν ἀνέβαλε τὴν λύσιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην Συνεδρίασιν. Ὡστε ἐπὶ τέλους ἐζήτησεν, ἵνα κατὰ τὴν Συνεδρίασιν τῆς 19 ὀρισθῇ ρητῶς ἡ ἡμέρα τῆς λύσεως τῆς προτάσεώς του. Κατὰ τὴν συνεδρίασιν ταύτην... ἀντὶ νὰ προσκαλέσῃ ὁ κ. Πρόεδρος τὰ μέλη τοῦ Ἵπουργικοῦ Συμβουλίου νὰ ἀπορῶνθῶσι πότε πρέπει νὰ συζητηθῇ καὶ νὰ λυθῇ τὸ ζήτημα τῆς ἀμνηστίας, ἐπετέθη κατὰ τοῦ Λεβίδου δι' ὅσα ἐδημοσίευσαν αἱ ἐφημερίδες, καὶ ὑπέδειξεν, ὅτι δὲν συμμερίζεται τὴν πρότασιν του. Τοιαύτην βλέπων τὴν διάθεσιν τοῦ Προέδρου καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν συναδέλφων του σιωπήσαντας, ἀπεσύρθη, καὶ τὴν ἐπιούσαν ἀπέστειλεν ἐγγράφως τὴν ἠτιολογημένην παραιτήσιν του, τὴν ὁποίαν θέλομεν δημοσιεύσει μετὰ τὴν παραδοχὴν τῆς. — Ἵπουργοί! μὴ μένητε ἀναλγείς εἰς τὴν τοιαύτην τῆς πατρίδος κατάστασιν. Συνέλθετε καὶ ἴδετε ὅποιον διατρέχομεν κίνδυνον, ὑποτασσόμενοι πάντοτε εἰς τὰς ξένας θελήσεις καὶ παρὰ τὴν συνείδησιν ἡμῶν πράττοντες. Παράδειγμα αὐταπαρνήσεως ἔδωκεν ἡμῖν ὁ κ. Λεβίδης: ἀκολουθήσατέ τον ὅσοι ἐξ ὑμῶν συνεμερίσθητε πραγματικῶς τὴν πρότασιν του, ἥτις εἶναι καὶ πρότασις οὐχὶ μόνον τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος, ἀλλ' ἀπάσης τῆς Ἑλληνι-

»κῆς φυλῆς, καὶ ἐστὲ βέβαιοι, ὅτι καὶ τὴν πατρίδα καὶ τὸν θρόνον
»ὕπηρετεῖτε.»⁽¹⁾

Δὲν εἶχον παρέλθει τρεῖς μῆνες ἀφ' ἧς ταῦτα ἐγράφοντο, καὶ ὁ Βασι-
λεὺς Ὅθων, καταπλέων εἰς Πειραιᾶ μετὰ τῆς Βασιλίσσης ἐκ περιοδείας
ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, δὲν ἐτόλμα νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν ἀκτὴν, καθαιρεθεὶς καὶ
ἐκπτωτος τοῦ θρόνου μετὰ τῆς δυναστείας γενόμενος.

Ἄλλ' ὁ Βασιλεὺς Ὅθων, καὶ τοι ὁ Ὑπουργὸς αὐτοῦ παρητήθη καθ' ὃν
τρόπον ἀνωτέρω ἐξετέθη, ἐκτιμῶν τὴν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἀφοσίωσιν τοῦ ἀν-
δρός, διώρισεν αὐτὸν ἀμέσως, ἥτοι τῇ 16 Αὐγούστου 1862 ἔτους, καὶ
πάλιν **Διευθυντὴν τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου**, ἣν ὅμως θέσιν δὲν
ἀπεδέχθη, συμμετασχὼν καὶ αὐτὸς μετὰ ταῦτα τῆς περὶ ἐξώσεως τοῦ Βα-
σιλέως συνωμοσίας.

Ἐπὶ Βασιλέως Γεωργίου ἐγένετο δις Ὑπουργὸς ἐπὶ τῶν οἰκο-
νομικῶν τῶν ὑπὸ τὸν Ἐπαμινώνδαν Δεληγεώργην Κυβερνήσεων τῆς
26 Νοεμβρίου 1876 καὶ τῆς 26 Φεβρουαρίου 1877 ἔτους.

Εὐθὺς μετὰ τὴν ἐξωσιν τοῦ Βασιλέως Ὅθωνος, γενομένην, ὡς γνωστόν,
τῇ 10 Ὀκτωβρίου 1862 ἔτους, ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις διώρισεν αὐ-
τὸν καὶ πάλιν **Διευθυντὴν τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου** τῇ 13
τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους, ἐν ἧ θέσει διετέλεσε μέχρι τῆς 26 Νοεμβρίου
1864 ἔτους.

Εὐθὺς ὡς ὑπὸ τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως διωρίσθη Διευθυντὴς
τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου, ἀπηύθυνε πρὸς αὐτὴν τὴν ἐξῆς ἀναφορὰν :

«Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Ὀκτωβρίου 1862.

»Πρὸς τὴν Προσωρινὴν Κυβέρνησιν

»Ἐμπνεόμενος ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος, ὅτι ἕκαστος πολίτης εἰς τὰς πα-
»ρούσας περιστάσεις ὀφείλει νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν παγίωσιν τῆς τάξεως
»καὶ τὴν εὐδωσιν τοῦ μεγάλου ἔργου, ὅπερ σύμπαν τὸ Ἔθνος ἀνέλαθεν,
»ἐδέχθη μετ' εὐχαριστήσεως τὴν ἀνατεθεισάν μοι ὑπηρεσίαν.

»Σκεπτόμενος δέ, ὅτι ἐκτὸς τῆς προσωπικῆς ὑπηρεσίας, τὸ Κράτος
»ἔχει ἀνάγκην καὶ ὑλικῶν μέσων πρὸς θεραπείαν τῶν χρηματικῶν ἀναγκῶν,
»καὶ ἀναλογιζόμενος, ὅτι οἱ πόροι τοῦ Κράτους δὲν θέλουσι ἐπαρκέσει
»πρὸς τοῦτο, καθόσον εἰς παρομοίας περιστάσεις ἡ καταδίωξις τῶν ὀφει-
»λετῶν τοῦ δημοσίου, καὶ μάλιστα τῶν ἀπ' εὐθείας φορολογουμένων,
»πρέπει νὰ ᾖται ὅσον τὸ δυνατόν ἥπια, **παραχωρῶ ὑπὲρ τοῦ δη-
»μοσίου τὸ $\frac{1}{4}$ τοῦ μισθοῦ μου** ἐφ' ὅσον ὑφίσταται ἡ ἀνάγκη.

»Εὐπειθέστατος

Δ. Ν. Λεβίδης».

(1) ἴδτε Ἐπίδα ἔτους κς', 24 Ἰουλίου 1862 ἔτους, ἀρ. 1161.

Ἰδού καὶ ἡ πρὸς τὸ ἐγγράφον τοῦτο ἀπάντησις :

« Ἀριθ. 596.

» Ἐν Ἀθήναις τὴν Ὀκτωβρίου 1862.

» **Βασιλείον τῆς Ἑλλάδος.**

» **Προσωρινὴ Κυβέρνησις**

» **Τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον τῆς Ἐπικρατείας.**

» Πρὸς τὸν **Κ. Δ. Λεβίδην**, Διευθυντὴν τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου.

» Ἀνέγνωμεν τὴν ἀπὸ 15 τοῦ ἤδη ὑπερμεσοῦντος μηνὸς ἀναφοράν σας, « δι' ἧς πρὸς τοῖς ἄλλοις παραχωρεῖτε ὑπὲρ τοῦ δημοσίου τὸ τέταρτον » τῆς μισθοδοσίας σας. Εἴμεθα δὲ ἐπιφορτισμένοι ὑπὸ τῆς Προσωρινῆς Κυβερνήσεως νὰ σᾶς ἐκφράσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς διὰ τὸν **πατριωτισμὸν σας.**

» Ὁ Ὑπουργὸς
« **Τ. Μαγγίνας** ».

Ὁ Ἐθνοφύλαξ τῆς 22 Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, δημοσιεύων τὴν ἄνωτέρω ἀναφοράν, ἔγραφεν : « Ὁ κ. Λεβίδης εἶναι ὁ δὸς ἐπ' ἐσχάτων » διὰ τῆς ἀνεξαρτήτου διαγωγῆς του **τὸν καίριον κτύπον** ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς καταπεπτωκυίας τυραννίας ».

Συγκροτηθεῖσας κατὰ τὸ 1862 ἔτος τῆς Β'. ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἑλλήνων, μετέσχεν αὐτῆς ὡς **μέλος καὶ πληρεξούσιος τῶν Θρακῶν** μέχρι πέρας τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ὧν συγχρόνως καὶ Διευθυντῆς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου, διότι, ὡς γνωστόν, τὰ καθήκοντα δημοσίου λειτουργοῦ δὲν ἦσαν ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ τοῦ Πληρεξουσίου.

Καὶ ὅτε κατὰ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1863 ἔτους, ἐπὶ Μεσοβασιλείας, ἐξεβράχην ἐν Ἀθήναις μεταξὺ Ὀρειῶν καὶ Πεδινῶν ὁ **ἐμφύλιος πόλεμος**, ὡς εἶχε κληθῆ τότε ἡ μεταξὺ τῶν δύο τούτων πολιτικῶν μερίδων ἔνοπλος ῥήξις, συνετέλεσε καὶ αὐτὸς καὶ ὡς πολίτης καὶ ὡς Πληρεξούσιος διὰ τῆς σώφρονος αὐτοῦ πολιτείας εἰς ταχυτέραν κατάπαυσιν τῆς αἰματοχυσίας.

Ὡν Διευθυντῆς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου καὶ Πληρεξούσιος ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει, διωρίσθη κατὰ τὴν 19 Νοεμβρίου 1863 ἔτους παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου μέλος καὶ εἰσηγητῆς πολυμελοῦς Ἐπιτροπῆς : **πρὸς συνδιάσκεψιν περὶ τοῦ ἀρχαίου δανείου τῶν 1824 καὶ 1825.** Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης καὶ οἱ Δ. Χρησιτίδης, Τάτσης Μαγγίνας, Θρασ. Ζαΐμης, Ἀλιξ. Κουμουνοῦρος κλπ. Καὶ ἐν μὲν τοῖς ἐγγράφοις τοῦ ἀνδρὸς εὐρέθη ἡ παρ' αὐτοῦ, ἰδίᾳ χειρὶ, συνταχθεῖσα περὶ τῶν ἀνωτέρω δανείων **Ἐκθεσις** μετὰ πολλῶν περὶ αὐτῶν **πινάκων καὶ πληροφοριῶν**, ἐπίσης παρ' αὐτοῦ, ἰδίᾳ χειρὶ, συντεταγμένων. Ἐκ δὲ τῆς

Ἐκθέσεως ἀποσπῶμεν τὰς ἐξῆς ὀλίγας γραμμάς : «Τὰ ἐλαττώματα τῆς διαχειρίσεως τῆς πεπτωκυίας δυναστείας εἶναι γνωστά, ὥστε καὶ τὸ νῦν δάνειον κατηναλώθη ἄνευ αὐξήσεως τῶν πόρων τοῦ Κράτους, καὶ ἢ πληρωμὴ τῶν τόκων καὶ τοῦ χρεωλυσίου αὐτοῦ ἀνεστάλη. — Ἡδὴ καὶ Εὐεργετίδες Δυναμίεις, δεικνύουσαι πάντοτε τὸ αὐτὸ ἐνδιαφέρον πρὸς ἡσυχίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, καὶ συμπράττουσαι εἰς τὴν καθιέρωσιν τῆς νέας Δυναστείας δι' αὐξήσεως τῆς χώρας, ἐπιεικῶς ἐδέχθησαν, ὥστε ἡ ἀπότισις τοῦ παρ' αὐτῶν πληρωθέντος δανείου νὰ περιορισθῆ εἰς μικροτέρας δόσεις. Ἐκ τῆς ἀνακουφίσεως ταύτης ὠφελουμένη ἢ Ἑλλάς, καὶ ἐλπίζουσα πάντοτε εἰς τὴν εὐμένειαν τῶν Εὐεργετιδῶν Δυναμίειων, δύναται νὰ στρέψῃ τὴν σύντονον αὐτῆς προσοχὴν εἰς τὴν ἀνύρθωσιν τῆς δημοσίας αὐτῆς πίστεως. — Μεχριστοῦ δὲν ἰκανοποίησιν τοὺς δανειστὰς αὐτοῦ οἰασθήποτε ἐποχῆς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος θθέλει ἀπαντᾶ κατάκρισιν, ἧτις εἶναι λίαν προσβλητικὴ τῆς ὑπολήψεώς του ἐνώπιον τῆς κοινῆς γνώμης ὅλης τῆς Εὐρώπης. — Ἡ Μεταπολίτευσις, στεφανωθείσα διὰ τῆς αἰσιωτέρας ἐκβάσεως μετὰ τὴν πᾶσι ἀποδοθέντων τῆς νέας Δυναστείας καὶ τὴν προσθήκην τῶν Ἰονίων νήσων, ἐξήγειρε καὶ πάλιν τὴν ζωηρὰν συμπάθειαν τῆς Εὐρώπης, τὴν ὁποίαν δύναται ν' ἀποψυχράνῃ ἢ συνεχῆς κατάκρισις διὰ τὴν μὴ ἀναγνωρίσιν δανείου, προσευχεθέντος ἐν ὄρα ἐσχάτης ἀνάγκης. Διὰ πάσης θυσίας χρεωστῆ ἐπομένως τὸ ἔθνος νὰ διατηρήσῃ τὴν εὐνοίαν, ἧτις ἀσφαλίζει ἐν τῶν ἠθικῶν αὐτοῦ στηριγμάτων ἐν μέσῳ τῆς Εὐρώπης, καὶ πρέπει εἶναι νὰ φιλοτιμηθῆ πρὸς ὑπερνίκησιν πάσης δυσκολίας, ὥστε ν' ἀποδείξῃ, ὅτι πλὴν τῶν ἄλλων, ἡ Μεταπολίτευσις ἠδουκίμησε καὶ εἰς τὴν ἐπανόρθωσιν τῆς δημοσίας αὐτοῦ πίστεως».

Ἐπίσης ὅτε διετέλει Διευθυντῆς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου καὶ Πληρεξούσιος ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει, διωρίσθη ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου τῇ 31 Μαρτίου 1864 ἔτους μέλος Ἐπιτροπῆς : «περὶ συστάσεως Κτηματικῆς Τραπεζῆς». Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς οἱ Κ. Δόσιος, Σ. Σωτηρόπουλος κλπ., Πληρεξούσιοι ἐπίσης, Ἰω. Σουῦτσος, Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου, κλπ.

Καὶ Διευθυντῆς μὲν τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου διετέλεσεν, ὡς ἐρρήθη, μέχρι τῆς 26 Νοεμβρίου 1864 ἔτους, τῇ δὲ 2 Ἰουλίου 1866 ἔτους ἢ ὑπὸ τὸν Ἑπαμ. Διηγεώργην Κυβέρνησιν διώρισεν αὐτὸν **Πρόεδρον τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου**, διετέλεσε δὲ τοιοῦτος μέχρι τῆς 25 Ὀκτωβρίου 1875 ἔτους, ἧτοι ἐπὶ ἐννέα καὶ ἐπέκεινα ἔτη, παραιτηθεὶς τότε τῆς τε Προεδρείας καὶ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ἐν γένει, μετὰ **τεσσαρῶν καὶ τεσσαράκοντα** ὅλων **ἔτων** ἀκάματον καὶ ἀδιάλειπτον σχεδὸν δημοσίαν ὑπηρεσίαν.

Ἐκτοτε καὶ μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν, βαρέως ἀσθενῶν ὁ πολὺς γέρων καὶ μόλις ἀναπνέων, ὁ θαλερὸς πρεσβύτερος ἡρέμα ἀπέθνησκεν, ἧτοι ἐπὶ **ὀκτωκαίδεκα** ὅλα συναπτὰ ἔτη, ὀλοφύχως ἀφωσιώθη εἰς τε τὴν διεύθυνσιν καὶ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ **Μετοχικοῦ Ταμείου τῶν Πολιτικῶν Ὑπαλλήλων**, ὅπερ ἦδη ἀπὸ τοῦ 1867 ἔτους εἶχεν

ιδρύσει, διαρκῶς ἀπὸ τῆς ιδρύσεως **Πρόεδρος** αὐτοῦ, ἐπὶ ἔτη **ἑξ καὶ εἴκοσι**, ὑπὸ τῶν Συνελεύσεων τῶν Μετόχων ἐκλεγόμενος· ἀλλὰ περὶ τούτων εἰδικώτερον θέλομεν διαλάβει κατωτέρω.

Ὡς **Πρόεδρος** τοῦ **Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου** πολλὰ τὰ ἐκκρεμῆ εὐρεθέντα ἐπεραιώσε, πολλὰ, ἐφ' ὧν οὐδεμίᾳ ποτὲ εἶχε γέινει ἐνέργεια, ἐξήλεγε, καὶ νέαν ἐν γένει εἰς τὸ Σῶμα τοῦτο ὤθησιν ἔδωκε, παρ' ᾧ, ἅμα τῇ συστάσει αὐτοῦ κατὰ τὸ 1833 ἔτος, ἀπὸ νεαρωπάτης ἡλικίας, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, ἐπὶ πολλὰ καὶ συνεχῆ ἔτη ὡς Λογιστής, ὡς Πάρεδρος, ὡς Ἐλεγκτὴς εἶχεν ὑπηρετήσῃ.

Ὅτε διετέλει **Πρόεδρος** τοῦ **Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου**, διὰ τοῦ ἀπὸ 31 Μαρτίου 1867 ἔτους ἐγγράφου τοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργεῖου διωρίσθη **Πρόεδρος** πολυμελοῦς ἐκ πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ὑπαλλήλων Ἐπιτροπῆς: «πρὸς σύνταξιν σχεδίου Διατάγματος ἐκτελεστικοῦ, ὀρίζοντος τὸν τρόπον τῆς συνενώσεως τῶν εὐεργετικῶν Ταμείων τοῦ Στρατοῦ, τὴν λογιστικότητα, διαχειρίσιν καὶ τὴν ἐν γένει οἰκονομίαν τοῦ νεοσχηματιζομένου Μετοχικοῦ Ταμείου, καὶ τὰ περὶ τῶν ὑποτροφιῶν.»

Διὰ Β. Διατάγματος τῆς 23 Ἀπριλίου 1868 ἔτους ἀπενέμετο αὐτῷ, **Προέδρῳ** τοῦ **Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου**, ὁ Χρυσοῦς Σταυρὸς τοῦ Σωτήρος, ἀφοῦ ἐπὶ ἔτη τρία καὶ εἴκοσι ἔφερον ἀπλῶς τὸν ἀργυροῦν, διότι οὐδεμίαν ὁ ἀνὴρ εἰς τὰς ἑξωτερικὰς ταύτας διακρίσεις σημασίαν ἀπέδωκε ποτε.

Ἐπίσης ὅτε διετέλει **Πρόεδρος** τοῦ **Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου**, διὰ τοῦ ἀπὸ 16 Ἰουλίου 1868 ἔτους ἐγγράφου τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργεῖου διωρίσθη μέλος Ἐπιτροπῆς πρὸς γνωμοδότησιν περὶ τοῦ νομοσχεδίου: «περὶ χορηγίας εἰς τὸν δευτερεύοντα Κληρὸν καὶ περὶ συστάσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου». Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀρχιεπίσκοποι, Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου κλπ.

Ἐπίσης κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν διὰ τοῦ ἀπὸ 27 Ἰουλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργεῖου ἐγγράφου μέλος Ἐπιτροπῆς, ἐκ τῶν αὐτῶν προσώπων ἀποτελουμένης: «περὶ τοῦ κατὰ τὴν τρόπον δύναται νὰ κανονισθῇ διὰ νόμου ἢ βελτίως διαχειρίσις τῆς Μοναστηριακῆς περιουσίας, σύμφωνα πρὸς τὸν ἱερὸν προσδιορισμὸν τῆς.»

Ἐπίσης κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν δι' ἐγγράφου τῆς 17 Σεπτεμβρίου 1868 ἔτους τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖου μέλος Ἐπιτροπῆς πολυμελοῦς ἐκ τε Βουλευτῶν καὶ ἐκ τοῦ Β. Οἰκονομίδου, Δικαστικοῦ Συμβούλου: «περὶ διατυπώσεως τῶν προσόντων, ἅτινα πρέπει νὰ ἔχωσι τὰ μέλη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου», καὶ συγγραφῆς νομοσχεδίου περὶ αὐτῶν.

Ἐπίσης ὅτε διετέλει **Πρόεδρος** τοῦ **Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου**, τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείων δι' ἐγγράφου αὐτοῦ τῆς 21 Ἰουλίου 1869 ἔτους διώρισεν αὐτὸν μέλος Ἐπιτροπῆς: «πρὸς ἐπεξεργασίαν τῶν μετὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀτμοπλοικῆς Ἐταιρίας ἐκκρε-

μῶν λογαριασμῶν, καὶ πρὸς διαπραγματέυσιν μετ' αὐτῆς τῶν ὄρων τῆς ἀνανεώσεως τῆς συμβάσεως κλπ. — Ἐν τοῖς ἐγγράφοις τοῦ ἀνδρὸς εὐρέθησαν τὰ πρωτότυπα τῆς ἐργασίας ταύτης, παρ' αὐτοῦ, ἰδίᾳ χειρὶ, γεγραμμένα.

Κατὰ τὴν αὐτὴν περίπου ἐποχὴν, ἤτοι τῇ 15 Ὀκτωβρίου 1869 ἔτους τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείον διώρισεν αὐτὸν μέλος Ἐπιτροπῆς : «περὶ τῶν ληπτέων μέτρων πρὸς ἄρσιν τῆς ἐν Σύρῳ νομισματικῆς ὑπερτιμήσεως, ἔνεκα τῆς ὁποίας ἀσχοῦσι πολυειδῆ τοῦ τόπου συμφέροντα.»

Ἐν ταύτῳ τότε τὸ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν Ὑπουργείον δι' ἐγγράφου αὐτοῦ τῆς 4 Νοεμβρίου 1869 ἔτους ἐζήτηε τὴν γνώμην τοῦ ἀνδρὸς περὶ τῶν ἐπενεκτέων τροποποιήσεων ἐν τε τῷ νόμῳ καὶ ἐν τῷ Βασιλικῷ Διατάγματι περὶ τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου τοῦ κατὰ γῆν Στρατοῦ : «ἐπειδὴ, » ἔλεγε τὸ ἐγγράφον τοῦ Ὑπουργείου, ὑμεῖς ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς συνταξάσεως τὸν τε Νόμον καὶ τὸ ἐκτελεστικὸν Β. Διατάγμα τοῦ Ταμείου τούτου, εἰσθε εἰς θέσιν παρὰ πάντα ἄλλον νὰ κρῖνητε περὶ τοῦ βασιμίου τῶν προτάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης κλπ.»

Ἄλλ' ὅτε διετέλει Πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείον τῇ 5 Φεβρουαρίου 1870 ἔτους ἀνέθηκεν αὐτῷ, πρὸς ἐκτέλεσιν Β. Διατάγματος, τῆν ἐκκαθάρισιν καὶ τακτοποίησιν τῶν κληροδοτημάτων. Ἰδοῦ δὲ τὸ κείμενον τοῦ πρὸς αὐτὸν ἐγγράφου τοῦ Ὑπουργείου : «Μὴ ἐπαρκοῦντος τοῦ Γεν. Λογιστηρίου . . . νὰ ἐκκαθαρίσῃ τοὺς λ)σμούς τῶν κληροδοτημάτων, ἐπετρέπη ἡμῖν διὰ Β. Διατάγματος . . . νὰ ἀναθέσωμεν τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ τακτοποίησιν αὐτῶν μέχρι τέλους 1869 » εἰς εἰδικὸν πρόσωπον ἐγνωσμένης λογιστικῆς ἱκανότητος . . . Ὡς τοιοῦτον πρόσωπον ἐξελεξάμεθα ἀδιστακτως ὑμᾶς, πεπειθότες, ὅτι δὲν ἦδυνάμεθα νὰ κάμωμεν καλλιτέραν ἐκλογὴν, μετὰ τοσαῦτα δείγματα, τὰ ὁποῖα ἐν τῇ μακρᾷ ὑπηρεσίᾳ σας εἰς τὸν οἰκονομικὸν κλάδον ἐδώκατε καὶ γνώσεων λογιστικῶν διακεκριμένων καὶ ζήλου καὶ μερίμνης πολλῆς ὑπὲρ τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας . . . Σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ ἐνασχοληθῆτε ἀνενδότης καὶ μᾶς παρουσιάσητε ὅσον εἶναι τὸ δυνατόν ταχύτερον τοὺς λ)σμούς τῶν κληροδοτημάτων μέχρι τέλους τοῦ 1869, ἐξηγμένους ἐκ τῶν δημοσίων βιβλίων καὶ ἐγγράφων, ὅπως φιλοτίμως καὶ ἀνευ ἀμοιβῆς ἐργασθέντες **ἐπράξατε καὶ διὰ τοὺς μέχρι τοῦ 1860 λ)γαριασμούς,** ὧν τὴν ἐκκαθάρισιν καὶ τακτοποίησιν, ἔργον ὑμῶν τέλειον καὶ ἀκριβές, παραδοθὲν εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργεῖον, εἶδομεν καὶ ἐξητάσαμεν. Δὲν ἀγνοοῦμεν, ὅτι, καθυστερουσῶν τῶν εἰς τὰ δημόσια βιβλία ἐγγραφῶν ἀπὸ τοῦ 1863, δὲν θὰ ἐχῆτε εἰς τὴν ἀνατεθειμένην ὑμῖν ἐργασίαν τὴν αὐτὴν εὐκολίαν, εἴαν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἔργῳ Ὑμῶν, καὶ ὅτι ἀπειναντίας πολλοὺς θὰ καταβάλλητε κόπους εἰς τακτοποίησιν λογαριασμῶν πολυπλόκων ὀλοκλήρου δεκαετίας, ἀλλὰ πεποιθᾶμεν, ὅτι ὁ ζήλος ὑμῶν καὶ ἡ ἐμπειρία θὰ ὑπερνικήσῃ ταχέως τὰς δυσκολίας, ἀμοιβὴ δὲ ἀρ-

»κοῦσα τῶν κόπων σας ἔσεται ὄχι ἡ δυσανάλογος πρὸς αὐτοὺς χρηματικὴ
 »ἀντιμισθία, ἀλλ' ἡ ἠθικὴ εὐχαρίστησις, ὅτι προσεφέρετε **μεγάλην**
 »**ἐκδουλεύσειν** εἰς τὴν δημοσίον ὑπηρεσίαν, διότι τὸ ἔργον ὑμῶν
 »πρόκειται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς βάσις μέτρου συντελεσέντος εἰς τὴν
 »σκόπιμον καὶ ἐπωφελεῖ διὰ τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν διαχειρίσειν
 »τῶν ἐσόδων τῶν κληροδοτημάτων».

Δὲν εἶχον παρέλθει ἕξ μῆνες ἀπὸ τῆς πρὸς τὸν Δημήτριον Ν. Λεβί-
 δην κοινοποιήσεως τοῦ ἀνωτέρω ἐγγράφου, ὅτε οὗτος, ἐξελέγξας καὶ τακ-
 τοποιήσας τοὺς λ[ίμους τῶν κληροδοτημάτων, παρέδωκε τὴν ἐκτενῆ (1)
 ἐργασίαν αὐτοῦ τῷ Ὑπουργῷ, γράφοντι πρὸς τὸν Βασιλέα μεταξὺ ἄλ-
 λων καὶ τὰ ἐξῆς : « Ἀνέθηκα εἰς εἰδικὸν περὶ τὰ λογιστικὰ καὶ ἐγνω-
 »σμένης ἱκανότητος ἀνδρα, τὸν κ. Δημήτριον Ν. Λεβίδην, πρόεδρον τοῦ
 »Ἐλεγκτικῆς Συνεδρίου, τὴν μνημονευθεῖσαν σπουδαιοτάτην ἐργασίαν.
 »Οὗτος δὲ μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν φιλοπονίας, ἐπιμονῆς καὶ ἐν-
 »δελεχείας ἐργασθεὶς καὶ πᾶσαν δυσχέρειαν ἐκποδῶν ποιησάμενος, καὶ
 »πᾶσαν περιπλοκὴν ἐπιτυχῶς διαλύσας, κατήρτισε **τέλειον, σαφές**
 »καὶ κατὰ πάντα ἄξιον τῶν προσδοκιῶν μου τὸ προκείμενον ἔργον, ὅπερ
 »φέρειν οὕτω τῆς ἐπιστήμης τὸ κῆρος, τῆς πείρας τὸ φῶς καὶ τῆς τιμιό-
 »τητος τὴν ἐγγύησιν, ὑποβάλλεται εὐσεβάστως τῇ ὑμετέρᾳ Μεγαλειό-
 »τητι καὶ συγχρόνως παραδίδεται εἰς τὴν δημοσιότητα κλπ.» (2).

Ἐκ τοῦ πρώτου τῶν ἐγγράφων τούτων ἐμφαίνεται, ὅτι καὶ ἡ μέχρι
 τοῦ 1860 ἔτους ἐκκαθάρισις καὶ ἡ τακτοποιήσις τῶν λ[ίμων τῶν κληρο-
 δοτημάτων εἶχον γείνει ἄλλοτε ὑπὸ τοῦ **Δημητρίου Ν. Λεβίδου**,
 ὅτι δὲ καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖνο, παραδοθὲν τῷ Ὑπουργεῖῳ, ἐκρίνετο ὑπὸ τῆς
 ὑπηρεσίας **τέλειον καὶ ἀκριβές**.

Ἡ δὲ κατὰ τὸ 1870 ἔτος ἐκκαθάρισις καὶ τακτοποιήσις τῶν κληρο-
 δοτημάτων διηρέθη ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Ν. Λεβίδου κατὰ ἐνιαυσίους δι-
 αχειρίσεις ἀπὸ τοῦ 1835 ἔτους μέχρι τέλους Μαρτίου 1870, ἐν αἷς κα-
 ταφαινόνται α.) τὰ κατ' ἔτος εἰσαχθέντα εἰς τὸ Κεντρικὸν Ταμεῖον, ἢ
 εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν χρήματα, ἢ πρόσδοδος καὶ ἡ χρῆσις αὐτῶν,
 καὶ β.) τὰ κατὰ τὸ τέλος ἐκάστου ἔτους ὑπόλοιπα κλπ. Κατὰ τὸν λο-
 γαριασμὸν τοῦτον τὰ ἐν γένει κληροδοτήματα καὶ αἱ λοιπαὶ εἰσφοραὶ
 ἀπὸ τοῦ 1835 ἔτους, ὅτε κατὰ πρῶτον ἤρχισεν ἡ εἰσπραξις κληροδοτη-
 μάτων, μέχρι τέλους Μαρτίου 1870 ἔτους, συμπεριλαμβανομένων καὶ
 τῶν μέχρι 31 Δεκεμβ. 1869 τόκων καὶ μερισμάτων τῶν εἰς τὴν Ἐθني-
 κὴν Τράπεζαν μετοχῶν καὶ τῶν ἄλλων προσοδοφόρων χρεωγράφων αὐτῆς
 τε καὶ τοῦ Δημοσίου, ἀναριθμῶνται εἰς δραχ. 6,150,456.70. Τὸ ὅλι-
 κὸν δὲ τοῦτο ποσὸν διαιρεῖται εἰς τρεῖς κατηγορίας· Α'.) εἰς κεφάλαια, ὧν

(1) Ἐκ σελίδων πετυπωμένων εἰς μέγα φύλλον 59.

(2) Ἴδτε σ. 4 τῆς ἀπὸ 17 Ἰουνίου 1870 ἔτους **Ἐκθέσεως**, φερούσης τὸν ἐξῆς τίτλον,
 καὶ τυπωθεῖσης εἰς μέγα φύλλον, ἐν 1870 ἔτει, ἐν Ἀθῆναις: **Ἐκθεσις, συνοδούουσα**
τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν διαφόρων κληροδοτημάτων καὶ τῶν ἐν γένει ἐπὶ τῆς
Παιδείας καταθέσεων κλπ. μετὰ τῆς πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Ἐκθέσεως
τοῦ ὕπουργοῦ κλπ.

οί ετήσιοι τόκοι διατίθενται διὰ τὴν ἐν γένει ἐκπαίδευσιν, μένοντος τοῦ κεφαλαίου ἀθίκτου, ἐτι δὲ εἰς τόκους καὶ μερίσματα μετοχῶν ἐκ τῶν κεφαλαίων τούτων Β'.) εἰς τόκους καὶ πρόσδοον κληροδοτημάτων, μῆπω περιελθόντων εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ Γ'.) εἰς δωρεάς καὶ εἰσφοράς διαθετέας μετὰ τῶν τόκων αὐτῶν εἰς ὠρισμένα ἀντικείμενα. Ἔπονται μεταξὺ ἄλλων ὁδηγίαι περὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν κληροδοτημάτων κλπ.⁽¹⁾

Δι' ἐγγράφου τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου τῆς 12 Μαρτίου 1870 ἔτους διωρίζετο μέλος Ἐπιτροπῆς, συσκεψιμένης περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου νομισματικοῦ συστήματος: Μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης καὶ οἱ Σ. Σωτηρόπουλος, βουλευτής, Ἰω. Σούτσος, καθηγητῆς τῆς Πολιτ. Οἰκονομίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, κλπ.

Τῇ δὲ 28 Αὐγούστου 1870 ἔτους, Πρόεδρος ὢν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, διωρίζετο δυνάμει Βασ. Διατάγματος **Πρόεδρος** πολυμελοῦς Ἐπιτροπῆς πρὸς πλήρη ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου περὶ Δημοσίου Λογιστικοῦ εἰς τὸ Λογιστικὸν τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς ὑπηρεσίας. Μέλη τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης οἱ Λ. Παλάσκας, Α. Βουγιούκας κλπ.

Τῇ 6 8βρίου 1871 ἔτους ἐπίσης τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείον διωρίζεν αὐτόν, μετ' ἄλλων μέλος ἐπιτροπῆς πάλιν πρὸς σύσκεψιν: «περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου νομισματικοῦ συστήματος».

Τὸ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργείον δι' ἐγγράφου αὐτοῦ τῆς 10 Δεκεμβρίου 1871 ἔτους ἀνέθηκεν αὐτῷ: «νὰ ἐπιθεωρήσῃ αὐτοπροσώπως τὰ λογιστικὰ βιβλία τοῦ Ναυτικοῦ Ἀπομαρτικοῦ Ταμείου, νὰ ὁδηγήσῃ δὲ τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Ταμείου τούτου εἰς τὴν κατάρτισιν τῶν ἀναγκαίων λογιστικῶν βιβλίων, ὅσα εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ Βασιλ. Διατάγματος τῆς 25 Ὀκτωβρίου 1871 ἔτους».

Τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείον δ' ἐγγράφου αὐτοῦ τῆς 21 Ἰανουαρίου 1871 ἔτους ἐξέλεγεν αὐτόν, Πρόεδρον τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ὄντα, μέλος Ἐπιτροπῆς: «πρὸς ἐξεύρεσιν πόρων ὑπὲρ τῆς Ἐθνικῆς ὁδοποιίας». Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς οἱ Χ. Τρικούπης, πρῶτον Ὑπουργός, Ἐμ. Μανιτάκης, τμηματάρχης τῶν δημοσίων ἔργων κλπ.

Διὰ Β. Διατάγματος τῆς 27 Μαρτίου 1873 ἔτους προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Βασιλικοῦ Τάγματος τοῦ Σωτήρος.

Ἡ ὑπὸ τὸν Ἑπαμεινώναν Δεληγεώργην Κυβέρνησιν ἐδημοσίευσεν Β. Διατάγμα τῆς 11 Σεπτεμβρίου 1873 ἔτους⁽²⁾: «περὶ ἀποστολῆς ἐπιθεωρητῶν εἰς τὸ Κράτος, πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν γραφείων τῆς διοικήσεως κλπ.» Οἱ ἐπιθεωρηταὶ ἐμελλεν νὰ ἐξετάσωσι τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν πάντων τῶν κλάδων τῆς Διοικήσεως, τὴν κατάστασιν τοῦ προσωπικοῦ τῆς ὑπηρεσίας, τὰς ἀπαιτουμένας μεταρρυθμίσεις εἴτε περὶ τοῦς ὀργανισμοὺς τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, εἴτε περὶ τὰ προσόντα τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ ὑπηρετῶν, τὰς εἰδικὰς ὑποθέσεις καὶ ζητή-

(1) Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Δ. Ν. Λεβίδου, καὶ περ τυπωθὲν εἰς πολλὰ ἀντίτυπα, εἶναι σήμερον δυσσεύρετον.

(2) Ἴδετε Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ 1873 ἔτους, ἀριθ. 44.

ματα κλπ. (1). Πρὸς ἐκτέλεσιν λοιπὸν τοῦ Βασιλ. τούτου Διατάγματος ὁ τότε Πρόεδρος τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου **Δημήτριος Ν. Λεβίδης** διωρίσθη μέλος τῆς κατὰ τὸν Νόμον Κυκλάδων Ἐπιτροπῆς, ἧς συμμετεῖχον οἱ Γ. Τομπάζης, πλοίαρχος, Μ. Ταταράκης, Ἀρεοπαγίτης, Α. Οἰκονομόπουλος, Νομάρχης κλπ. Ἐν ταῖς ἐγγράφοις τοῦ ἀνδρὸς εὐρέθησαν τὰ πρωτότυπα δύο μακροτάτων Ἐκθέσεων αὐτοῦ, ἰδίᾳ χειρὶ γεγραμμένων, ὧν ἡ μὲν πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείον ἀφορᾷ πάσας τὰς οἰκονομικὰς ἀρχὰς τοῦ Νομοῦ Κυκλάδων, ἡ δὲ πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν πραγματεύεται τὰ κατὰ τὴν Ἀτιμπολοικὴν Ἐταιρίαν ἐν ἐκτάσει, καταδεικνύουσα τὰ πρὸς διάσωσιν καὶ βελτίωσιν αὐτῆς πρόσφορα μέσα.

Τῇ 25 Φεβρουαρίου 1875 ἔτους τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείον διώρισεν αὐτόν, Πρόεδρον ἔτι τότε τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ὄντα, μέλος Ἐπιτροπῆς, ὅπως γνωμοδοτήσῃ περὶ διαφόρων ζητημάτων ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου περὶ νομισματικοῦ συστήματος τοῦ 1867 ἔτους. Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου κλπ.

Καὶ αὕτη εἶναι ἡ τελευταία Ἐπιτροπὴ, ἧς ὡς δημόσιος λειτουργὸς μετέσχε, διότι, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, τῇ 25 Ὀκτωβρίου 1875 ἔτους παρητήθη τῆς τε Προεδρίας τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καὶ τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας ἐν γενεῖ, μετὰ τεσσάρων καὶ τεσσαράκοντα ὄλων ἐτῶν ἀδιάλειπτον σχεδὸν δημοσίαν ὑπηρεσίαν.

Ὅτε δὲ ἦν πολιτικὸς συνταξιούχος, τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργείον τῇ 30 Ἰουλίου 1880 ἔτους ἀνόμασεν αὐτὸν μετὰ τεσσάρων Καθηγητῶν τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου μέλος Ἐπιτροπῆς, ἣ εἶχεν ἀνατεθῆ: «ἡ ἐξέτασις ζητημάτων περὶ τῶν Βαυαρικῶν δανειῶν τῶν ἐτῶν 1835 καὶ 1836.»

Λόγω τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ τῇ 4 Ἰανουαρίου 1891 ἔτους προήχθη εἰς τὸν Σταυρὸν τῶν Ἀνωτέρων Ταξιαρχῶν τοῦ Β. Τάγματος τοῦ Σωτῆρος.

Καὶ ὡς μὲν δημόσιος λειτουργὸς τοιοῦτός τις περίπτου ὁ ἀνὴρ ἐγένετο. Ἀλλὰ καὶ κατ' ἄλλους ποικίλους τρόπους ἐπὶ μακρὰ καὶ ἀδιάλειπτα ἔτη εἰργάσθη.

Τοιοτοτρόπως, τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἐταιρίας συσταθείσης τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1836 ἔτους, ὁ **Δημήτριος Ν. Λεβίδης** ἐξελέγετο μέλος αὐτῆς ἤδη ἀπὸ τῆς 10 Νοεμβρίου 1837 ἔτους. Διετέλεσε δὲ Σύμβουλος ἐν τῷ Διοικητικῷ Συμβουλίῳ καὶ Ταμίᾳ τοῦ ἰδρύματος τούτου ἀδιάλειπτος ἐπὶ πενήντα καὶ ἐπέκεινα ἔτη. Ἐφ' ᾧ καὶ ὅτε κατὰ τὸ 1888 ἔτος ἐωρτάζετο ἡ πεντηκονταετηρίς τοῦ ἰδρύματος, τὸ Συμβούλιον τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἐταιρίας ἀπένεμε καὶ ἐκείνῳ τὸ χαραχθὲν μεταλλίον εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἡμέρας τῆς ἰδρύσεως. Ὅτε δὲ ὀλίγας πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἡμέρας, ἀσθενῶν ὁ ἀγαθὸς γέρων, καὶ μὴ δυνάμενος πλέον νὰ φέρῃ τσοσῦτα βάρη, ὑπέβαλλε πρὸς τὴν Φιλεκπαιδευτικὴν Ἐταιρίαν ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ Ταμίου παραίτησιν, τὸ Συμβούλιον τοῦ

(1) Ἴδετε ἄρθρ. 2 τοῦ ῥηθέντος Βασιλ. Διατάγματος.

Ἄρσακείου, ἀποδεχόμενον αὐτήν, ἔγραφε τῷ ἀνδρὶ τῇ 15 Ἀπριλίου 1893 ἔτους ταῦτα : « Ἡ σπουδαιότης τῶν λόγων ὑγείας καὶ ἡλικίας, » ἧτις ἐπέβλεπεν ὑμῖν νὰ ἐπιστείλητε ἐγγράφως τὴν ἀπὸ τῶν ἔργων τοῦ » Ταμίου τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἐταιρίας παραίτησιν, ἔπεισε τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ν' ἀποδεχθῆ αὐτήν, ἀναγνωρίζον συγχρόνως καὶ » ἐν τῇ πράξει ὑμῶν ταύτῃ τὴν περὶ τακτικῆς λειτουργίας τῶν τῆς Ἐταιρίας ἀδιάλειπτον καὶ συνετὴν μέριμναν, ἣτις ἐπὶ πεντηκονταετίαν ἀπασχόλησεν ἐν τῇ πρὸς αὐτὴν ἀφοσιώσει τὴν μεγαλειότεραν καὶ ἐπιφανεστέραν μερίδα τοῦ διαπρεποῦς ὑμῶν βίου. — Πάντες οἱ ἐν τῷ Διοικητικῷ Συμβουλίῳ συνάδελφοι καὶ συνεργάται, μετὰ τὴν πρώτην ἀλγεινὴν ἐντύπωσιν τῆς ἀποχωρήσεως ὑμῶν, μὴ φωνῆ ἀνωμολόγησαν τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὰς θερμοτάτας εὐχαριστίας » διὰ τὰς πολυετέας καὶ πολυτίμους ὑπηρεσίας, ἃς προσηνέγκατε, ὄρωντες ὑπὲρ τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ, τοῦ ὑπὸ τῆς Ἐταιρίας ἡμῶν ἐπιδιωκομένου, καὶ ἠυχήθησαν, ὅπως ἡ θεία πρόνοια διαφυλάττῃ ὑμᾶς ἐν τῇ ζωῇ, ζῶν καὶ ἀξιολύμητον παράδειγμα ἀκαμάτου καὶ ἐνεργητικῆς φιλεργίας, προωρισμένης εἰς μόχθους ὑπὲρ τῶν κοινωφελῶν ἔργων καὶ μέχρις ἐσχάτων κλπ.» Καὶ ὅτε τέλος, μετὰ τινὰς μόνον ἡμέρας, ὁ ἀνὴρ ἀπέθνησκε, συνελθὼν εἰς ἑκτακτον συνεδρίασιν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἐταιρίας ταύτης, ἀπεφάσιζε : α') νὰ ἀποσταλῶσι τὰ συλλυπητήρια γράμματα τῇ οἰκογενείᾳ, β') νὰ κατατεθῆ ἐπὶ τῆς σοροῦ αὐτοῦ στέφανος μετὰ ταινίας, φεροῦσης ἐπιγραφὴν : Δημητρίῳ Δεβίδῃ ἢ Φιλεκπαιδευτικῇ Ἐταιρίᾳ, γ') νὰ χαραχθῆ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μαρμαρίνης στήλης, ἐφ' ἧς ἀναγράφονται τὰ ὀνόματα τῶν πολυετῶς διοικησάντων τὴν Φιλεκπαιδευτικὴν Ἐταιρίαν, δ') νὰ συνοδεύσῃ τὴν κηδείαν αὐτοῦ τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον ἐν σώματι κλπ.

Τῆς δὲ Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας συσταθείσης διὰ Βασ. Διατάγματός τῆς 15|27 Ἰανουαρίου 1837 ἔτους, ὁ Δημήτριος Δεβίδης ἐξελέχθη μέλος καὶ ἐλεγκτὴς αὐτῆς ἤδη ἀπὸ τῆς 15 Μαΐου 1840 ἔτους. Ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου εἰργάσθη. Διότι καὶ ὑπὲρ τῆς ἀνεγέρσεως τούτου, κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεων αὐτοῦ, ἐν 1852 ἔτει κατέβλεπεν, ἐφ' ᾧ καὶ τὸ οἰκεῖον μετάλλιον τότε μετὰ τοῦ Διπλώματος αὐτῷ ἀπενεμήθη, καὶ τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ Πανεπιστημίου πολλάκις ἐξήλεγξε, καὶ μέλος πολλῶν Ἐπιτροπῶν περὶ τοῦ ἰδρύματος τούτου ἐξελέχθη. Τοιοιουτρόπως π. χ. τῇ 28 Μαΐου 1868 ἔτους, κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου, ἀπετέλεσε μέρος Ἐπιτροπῆς : πρὸς ὀρισμὸν τύπου σταθεροῦ καὶ μόνιμου, καθ' ὃν τὰ λογιστικὰ βιβλία τοῦ Πανεπιστημίου δεῖν νὰ κρατῶνται, ἔτι δὲ καὶ πρὸς ὑποβολὴν γνώμης περὶ τῶν ἀναγκαίων τροποποιήσεων τοῦ Λογιστικοῦ τοῦ Πανεπιστημίου. Τῇ 12 Ἰανουαρίου 1879 ἔτους ἀπετέλεσε μέρος Ἐπιτροπῆς, κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου, πρὸς σύνταξιν Κανονισμοῦ Ταμείου καὶ Λογιστηρίου τοῦ Πανεπιστημίου. Ἀπάσας τὰς ἀνωτέρω ὁθεσίας αὐτῷ ἐντολὰς προθύμως ἐξετέλεσεν, ὑποβαλὼν τοῖς ἀρμοδίοις τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ τὰ ἀποτελέσματα.

Υπῆρξεν ἐπίτιμον μέλος τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρνασσῶ ἤδη ἀπὸ τῆς 28 Δεκεμβρίου 1871 ἔτους, Πρόεδρος τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Διδασκαλικοῦ Συλλόγου, πρὸς σύνταξιν : «Κανονισμοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου τῶν Ἑλλήνων διδασκάλων», ἐκλεχθεὶς τοιοῦτος τῇ 31 Μαρτίου 1878 ἔτους, κλπ.

Ἐκ τῶν περιφανεστέρων ἔργων τοῦ ἀνδρὸς εἶναι καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ δημιουργία καὶ ἰδρύσει τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου τῶν Πολιτικῶν Ἑπαλλήλων, συσταθέντος μὲν τῇ 12 Ὀκτωβρίου 1867 ἔτους, ἐγκριθέντος δὲ διὰ Β. Διατάγματος 21 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους (4). Τοῦ Ταμείου τούτου, ὡς γνωστὸν καὶ ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, Πρόεδρος, μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἐπὶ ἔτη **ἕξ καὶ εἴκοσι** ὑπῆρξεν ὁ **Δημήτριος Ν. Λεβίδης**, ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε Συνελεύσεων τῶν Μετόχων τοιοῦτος ἐκλεγόμενος.

Καὶ ὅποια μὲν ἢ τε πολιτικὴ καὶ ἢ κοινωνικὴ σημασία τοῦ ιδρύματος μαρτυρεῖ ὁ μέγας ἀριθμὸς τῶν Μετόχων. Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, πρὸς τῇ ἐκ τοῦ Δημοσίου συντάξει καὶ τὴν ἐκ τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου περίθαλψιν κτώμενοι, καὶ ταῖς οἰκγενεῖαις ὁ αὐτῶν μεταβιβάζοντες ταύτην, καθίστανται ἀπέναντι τῆς Πολιτείας καὶ ἀπέναντι τῆς Κοινωνίας καὶ μᾶλλον ἀνεξάρτητοι καὶ μᾶλλον ἀσφαλεῖς. Θέλομεν ὅμως ἀναφέρει καὶ ἀριθμούς τινας, ἐκ τῶν ἐνιαυσίων λογοδοσιῶν (2) τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ταμείου εἰλημμένους, ὅπως καὶ πραγματικώτερον γνωσθῶσιν ὅ τε πολιτικῶς καὶ κοινωνικῶς μέγας σκοπὸς τοῦ ιδρύματος καὶ αἱ παρ' αὐτοῦ καθ' ἐκάστην παρεχόμεναι εὐεργεσίαι.

Τοιουτοτρόπως ἡ **περιουσία** τοῦ Ταμείου ἀνήρχετο :

α'.)	τῇ	31	Δεκεμβρίου	1868	ἔτους	εἰς	δραχμ.	94,148.86
β'.)	"	"	"	1869	"	"	"	187,979.37
γ'.)	"	"	"	1870	"	"	"	272,749.63
δ'.)	"	"	"	1871	"	"	"	364,656.39
ε'.)	"	"	"	1872	"	"	"	482,791.34
ς'.)	"	"	"	1873	"	"	"	626,046.80
ζ'.)	"	"	"	1874	"	"	"	814,382.99
η'.)	"	"	"	1875	"	"	"	1,109,195.11
θ'.)	"	"	"	1876	"	"	"	1,375,114.33
ι'.)	"	"	"	1877	"	"	"	1,661,448.78
ια'.)	"	"	"	1878	"	"	"	1,967,924.56
ιβ'.)	"	"	"	1879	"	"	"	2,406,002.71
ιγ'.)	"	"	"	1880	"	"	"	2,959,784.45
ιδ'.)	"	"	"	1881	"	"	"	3,139,586.87
ιε'.)	"	"	"	1882	"	"	"	3,246,025.46
ισ'.)	"	"	"	1883	"	"	"	3,112,023.46

(1) Ἴδετε **Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως** τοῦ 1867 ἔτους, ἀριθ. 67, σελ. 718 - 723, ἔνθα τὸ ἀνωτέρω Β. Διάταγμα καὶ τὸ πρῶτον **Καταστατικόν**.

(2) Πρῶτη ἐνιαυσίος **Λογοδοσία** εἶναι ἡ τοῦ 1868 ἔτους. Τελευταία δὲ ἡ τοῦ 1890. Ἐπομένως ἐξετυπώθησαν **Λογοδοσίαι** ἐν ὄλῳ **τρεῖς καὶ εἴκοσι**. Διὰ τὰ ἔτη 1891 καὶ 1892 ἐξετυπώθησαν **Γενικοὶ Ἰσολογισμοί**.

ιζ'.)	τῆ	31	Δεκεμβρίου	1884	ἔτους	εἰς	δραχμ.	3,158,849.53
ιη'.)	"	"	"	1885	"	"	"	3,188,174.61
ιθ'.)	"	"	"	1886	"	"	"	3,252,016.73
κ'.)	"	"	"	1887	"	"	"	3,292,279.20
κα'.)	"	"	"	1888	"	"	"	3,322,610.25
κβ'.)	"	"	"	1889	"	"	"	3,336,736.68
κγ'.)	"	"	"	1890	"	"	"	3,394,416.57
κδ'.)	"	"	"	1891	"	"	"	3,647,819.54
κε'.)	"	"	"	1892	"	"	"	4,011,244.37

Μέτοχοι δὲ τοῦ Ταμείου ἦσαν :

α') τῆ 31 Δεκεμβρίου 1868 ἔτους, ἦτοι κατὰ τὸ τέλος τοῦ πρώτου ἔτους τῆς συστάσεως τοῦ ταμείου, ἐν ὄλῳ 359.

β') τῆ 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1890 ἔτους Μέτοχοι ἐν ὄλῳ 1995.

Περιθαλψιοῦχοι τοῦ Ταμείου τῆ 31 Δεκεμβρίου 1890 ἔτους ἦσαν ἐν ὄλῳ 569

Οικογένειαι περιθαλψιούχων τῆ 31 Δεκεμβρίου 1890 ἔτους ἦσαν ἐν ὄλῳ 208

Ὅστε τῆ 31 Δεκεμβρίου 1890 ἔτους οἰκογένειαι ἐν ὄλῳ 777

ἔλαμβανον περιθαλψιν ἐκ τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου τῶν Πολιτικῶν Ἑπαλλήλων.

Οἱ ἀνωτέρω ἀριθμοὶ ἐλήφθησαν ἐκ τῆς τελευταίας Λογοδοσίας, ἥτις, ὡς ἐρρήθη, εἶναι ἡ τοῦ 1890 ἔτους.

Κατὰ σημείωσιν δὲ τινα τοῦ ῥηθέντος Ταμείου τὸ ποσὸν τῶν κατὰ τὸ 1892 ἔτος παρασχεθεισῶν περιθαλψεων ἀνῆλθεν εἰς δραχμὰς **536,096.70** (1).

Ὅτε ὁ **μημήτριος Ν. Λεβιδῆς** ἀπέθνησκε, τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Ταμείου : «ἐν τῇ πεποιθήσει, ὅτι ἐκπληροὶ κοινὸν ἀπάντων τῶν Μετόχων πόθου», ἀπεφάσιζε, πλὴν ἄλλων, νὰ καταθέσῃ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ στέφανον ἐκ μέρους τοῦ Μετοχικοῦ Ταμείου, νὰ κηδεύσῃ τὸν ἀνδρα δαπάνῃ τοῦ Ταμείου : «Πρὸς ἐνδειξιν βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν μνήμην τοῦ τοσοῦτον ὑπὲρ τοῦ Ταμείου μοχθήσαντος». Καὶ βραδύτερον πάλιν ἡ Συνέλευσις τῶν Μετόχων, ὑπὸ τῶν αὐτῶν ιδεῶν καὶ αἰσθημάτων ἐμπνεομένη, ἐψήφισε μὲν ἰσόβιον σύνταξιν ὑπὲρ τῆς χήρας τοῦ ἰδρυτοῦ καὶ Προέδρου, ἐνετέλλετο δὲ τῷ Διοικητικῷ Συμβουλίῳ, ὅπως στηθῆ ἐκ μαρμαρίου ἡ προτομὴ τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ταμείου.

(1) Ὅπως δὲ ἔχῃτε πλήρη τὴν περὶ τοῦ ῥηθέντος Ταμείου νομοθεσίαν ἴδετε, πλὴν τοῦ ἀνωτέρω μνημονουθέντος ἀριθ. 67 τῆς Ἑφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τοῦ 1867 ἔτους, καὶ Β. Διάταγμα τῆς 30 Ἰουνίου 1877 ἔτους, Β. Διάταγμα τῆς 27 Σεπτεμβρίου 1882 ἔτους, Β. Διάταγμα τῆς 21 Ἀπριλίου 1889 ἔτους, Νόμον ἈΠΙΕ' τῆς 7 Μαρτίου 1891 ἔτους, Β. Διάταγμα τῆς 8 Μαΐου 1891 ἔτους, Β. Διάταγμα τῆς 7 Αὐγούστου 1891 ἔτους, Νόμον ΒΟΣ' τῆς 5 Αὐγούστου 1892 ἔτους, Β. Διάταγμα τῆς 18 Μαΐου 1893 ἔτους.